

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XV.

V Ljubljani, 12. avgusta 1943.

Štev. 32 (717)

Danes:

UGRABLJENI PRINC

Naša nova pravljica

(Gl. str. 4.)

Mesec avgust mora kuhati
vino, september pa peči.

Slovenski rek

»DROŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in
uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III.
Poštni predal št. 845. Telefon št. 33-32.
— Račun pošte hranilnice v Ljubljani
št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo. Za
nefrankirane dopise ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti 2 liri v znamkah.

NAROČNINA

1/2 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir,
vse leto 40 lir. — V tujini
64 lir na leto. — Naročnino
je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petinast vrsta
ali njen prostor (višina 3 mm in širina
65 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire.
V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. —
Notice: vrstica 7 lir. Mali oglas:
1. beseda 0.50 lire. Oglasi davek povsod
se posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

HUDI BOJI NA SICILIJU

Letalski napadi na sovražnikovo zaledje

Vrhovno poveljništvo. Vojno poro-
čilo št. 1166.

Bitka, ki že štiri dni silovito besni
na vsem sicilskem bojišču, se je zdaj
posebno poostрила v srednjem odseku
med Regalbuto in Centuripom. Tr-
dovratni odpor čet Osi je preprečil
sovražniku nadaljnje prodiranje.

Letalstvo Osi sodeluje v boju in na-
pada sovražnika na kopnem in na
morju.

Nad vzhodnim Jonskim morjem so
nemški lovci uničili 3 letala tipa »Li-
berator«, naši minosilci pa 2 so-
vražni dvomotorni letali.

General Ambrosio

Vrhovno poveljništvo. Vojno poro-
čilo št. 1167.

Na Siciliji čete Osi vztrajno zadr-
žujejo sovražnikovo prodiranje.

Nemška letala so napadla pristani-
šče Palermo in potopila en sovražni
rušilec in 2 parnika skupne nosilno-
sti 13.000 ton, poškodovala pa 1 so-
vražno križarko, 3 rušilce in 8 trgo-
vskih parnikov skupne nosilnosti 30 ti-
soč ton.

Skupine sovražnih večmotornih le-
tal so bombardirale Napoli. Poškodo-
vale so mnogo posolov in povzročile
med prebivalci več žrtev. Naše protile-
talsko topništvo je sestrelilo 4 na-
padaletala.

V zadnjih dneh so naše pomorske
enote v spremstvu konvojev sestrelile
6 sovražnih letal.

General Ambrosio

Vrhovno poveljništvo. Vojno poro-
čilo št. 1168.

V srednjem odseku sicilskega bo-
jišča vodijo italijansko-nemške čete
vztrajno obrambne boje.

Naše čete so izpraznile Katanijo, ki
so jo tri dni oblegale močnejše so-
vražne sile in jo silovito obstreljevale
z morja in zraka. Prebivalstvo je
zgodno prenašalo hude omejitve, ki
ih je zahteval položaj.

Italijanski in nemški bombniki so
napadli pristanišča v Palermo in v
Augustu in močno poškodovali v luki
zasidrano sovražnikovo ladjeve.

Lovci Osi so sestrelili 5 sovražnih
letal.

V noči na 4. t. m. so enote Kr. mor-
narice pod vodstvom neke naše pod-
mornice vdrle v gibraltarsko prista-
nišče in potopile 2 sovražna 7.000
tonska parnika in neko 10.000 tonsko
petrolejsko ladjo.

V noči na 7. maja so naše ladje
ponovile napad na gibraltarsko luko
in potopile 2 angleška parnika skup-
ne nosilnosti 17.600 ton in neki 7.500
tonski severnoameriški parnik.

General Ambrosio

Vrhovno poveljništvo. Vojno poro-
čilo št. 1169.

Na Siciliji se boji v srednjem delu
bojišča nadaljujejo z isto srčnostjo.
Čete Osi zadržujejo sovražnikove na-
pade.

Nemška letala so uspešno napadla
sovražne ladje, ki so plule ob severni
in vzhodni sicilski obali, eno težko
križarko zažgala, neko 10.000 tonsko
trgovsko ladjo pa poškodovala.

Sovražni letalski napad na Napoli.
Messino in kraje v pokrajini Saler-
no in Cosenza je povzročil manjšo
škodo.

Naše protiletalsko topništvo je se-
strelilo v Napoliu 1 sovražni bomb-
nik.

General Ambrosio

Vrhovno poveljništvo. Vojno poro-
čilo št. 1170.

Italijanske in nemške čete, ki so
se zaradi povečanega sovražnikovega
pritiska morale umakniti, se zdaj na
področju Caronie in Etne trdovratno
upirajo sovražniku.

Nemški letalci so sestrelili 4 sovraž-
na letala.

Nemške letalske skupine so napade
sovražnikovo ladjeve ob sicilski
obali in okrog Bizerte. Potopile so 1
sovražni rušilec in nekaj drugih vojn-
ih in trgovskih ladij skupne nosil-
nosti 50.000 ton.

Sovražnik je preteklo kmo bombardir-
al Milano, Torino in Genova. Ško-
da je znatna, zlasti v osrednjih okra-
jih prvih dveh mest. Strelilo žrtev še
ni ugotovljeno. Nad Milanom je naše
protiletalsko topništvo sestrelilo dve
sovražni letali.

General Ambrosio

Vrhovno poveljništvo. Vojno poro-
čilo št. 1171.

Na severnem področju sicilskega
bojišča se nadaljujejo ostri boji.

Naša letala so napadla središče so-
vražnikovega zaledja.

Nemška letala so ob sicilski obali
uspešno napadla dva sovražna rušilca.

Angleško-ameriška letala so večkrat
bombardirala obalne kraje Sicilije in
Kalabrije. Škoda je neznatna.

General Ambrosio

Vojno stanje v vsej Kraljevini

Rim, 7. avgusta. »Gazzetta Ufficiale«
priobčuje z datumom 4. avgusta 1943.
kraljevi dekret št. 714, s katerim se
razširja vojno stanje na vse državno
področje. Dekret slopi v veljavo jutri.

VAŽNI SKLEPI VLADE

Maršal Badoglio je sprejel vrsto sklepov, ki se nanašajo
na vsa področja javnega življenja

Rim, 5. avg. Ob 17. uri se je sestal
pod predsedništvom Ekske. šefa vlade,
prvega ministra, državnega tajnika
ministrski svet.

Ministrski svet je naložil čuvanju
pečata, naj se loti potrebnih prouče-
vanj za odstranitev iz civilnih in ka-
zenskih zakonikov onih odločb, ki ne
ustrezajo duhovnemu in pravnemu iz-
ročilu naroda.

Sodstvo

Nato je ministrski svet odobril na
predlog ministra za pravosodje osnu-
tek ukrepa, tičočega se določbe da-
tuma za pričetek pravnega leta, s tem
ukrepom se odpravlja člen 85. veljav-
nega sodnega pravilnika, ki je po iz-
ključno političnih razlogih datum pre-
stavil od 1. januarja na 29. oktober.
Povratak k datumu 1. januarja znova
posveča častitljivo pravno tradicijo ter
se bolje prilaga zahtevam sodne
uprave.

Načrt ukrepa z določbami za zago-
tovitev funkcioniranja sodne službe v
določenih krajih. Zaradi vojnih do-
godkov je treba zagotoviti delovanje
sodstva v tistih krajih, ki ne morejo
imeti več zveze s sedeži sodnih ura-
dov, katerim ozemeljsko pripadajo. V
ta namen daje ta ukrep ministru za
pravosodje pravico, da s svojim de-
kretom začasno pridruži okrajno so-
dišče ozemlju drugega sodišča ali ape-
lacijskega sodišča kot mu je doslej
pripadalo. Enaka pravica je dana mi-
nistru, da začasno, kakor zahtevajo
potrebe, pridruži del ozemij okrajne-
ga ali okrožnega sodišča, kakemu
drugemu okrajnemu ali okrožnemu so-
dišču.

Načrt ukrepa tičoč se uvedbe pri-
vilegij na naprave in stroje, ki se
zaradi vojnih okoliščin preneso iz
industrijskih podjetij in so obreme-
njeni s hipotekami. Številne indu-
strijske tvrdke so zaradi ojačevanja
sovražnega letalskega napadovanja pre-
sele naprave in stroje v kraje, ki so
manj izpostavljeni vojnemu napadom.
V primerih, ko so nepremičnine, obre-
menjene s hipoteko, ki se v smislu

Il popolo fe-
sante per le vie
di Roma. — Ma-
nifestacije na-
vdušenega ljud-
stva po rimskih
ulicah.

nim napadom. Upnik ima jamstvo
privilegija na te dobrine, namesto iz-
gubljenega hipotekarnega jamstva.

Finance

Na predlog ministra za finance so
na seji sprejeli načrt ukrepa, ki pri-
naša davčne olajšave za naslednike
padlih v vojni ali umrlih zaradi voje-
ne. Ze veljavne odločbe se primerno
spopolnijo in v znak hvaležnosti in
poklona slavnim padlim v vojni ali
umrlih zaradi vojne, dopuščajo novi
ukrep olajšave tudi, če zaradi ne-
obstoja neposrednih dedičev pripada
dedščina bližnjim sorodnikom.

Narodna vzgoja

Na predlog ministra za narodno
vzgojo je bil odobren načrt ukrepa, s
katerim se odpravlja GIL. S tem
ukrepom so razpuščene nadaljnje fa-
šistovske mladinske organizacije. Vzgoj-
ni in podporni zavodi ukiniene usta-
nove pridejo v odvisnost ministrstva
za vzgojo, katero jih bo upravljalo za
zdaj s pomočjo izrednega komisarija.
Premoženje preide v last države. V
nadaljnjem bo določeno po premi-
sljenem načrtu, kakšna bo dokončna
usoda šol in kolegijs, oseba in pre-
moženjskih dobrin. Vse, kar je bilo
resnično določeno za izobrazbo, vzgo-
jo in podpiranje, bo ohranjeno. Mi-
niststvo za Italijansko Afriko bo poskr-
bilo za podpiranje libijskih otrok.

Odoben je bil načrt ukrepa, ki raz-
pušča upravni svet zavoda »Arnaldo
Mussolini« za podpiranje srednješol-
skih profesorjev. Imenuje se izredni
komisar senator Luigi Crivelli, pred-
sednik sekcije računskega sodišča. Vr-
ne se zavodu njegovo staro ime na-
rodnega zavoda Giuseppe Kirner.

Osnutek zakonskega dekreta za od-
pravo zakona s 30. novembrom 1932.
št. 1545, s katerim so bila ustanov-
ljena didaktična središča.

Ministrski svet je nato sklenil, da
se vrnejo v urade, s katerih so bili
iz političnih razlogov premeščeni vse-
učilski profesorji De Ruggiero Guido,
ordinarij za zgodovino filozofije,
Corti Guido, ordinarij za primerjalno
anatomijo in Calogero Guido, ordina-
riji za zgodovino filozofije.

Javna dela

Na predlog ministra za javna dela
je bil odobren načrt ukrepa, s kate-
rim se poveča za 40 milijonov lir fond
za ljudske hiše. Ta fond je določen kot
prispevek države k stroškom, ki jih
bo zavod za ljudske hiše v Rimu imel
z gradnjo ljudskih hiš za manj pre-
možne družine, ki so ostale brez stre-
he zaradi nedavnih sovražnih napa-
dov na Rim.

Načrt ukrepa, tičoč se pooblastila
za izvedbo nujnih del v vseučilških
poslopih. S tem ukrepom bo minist-
stvo za javna dela moglo spopolniti
klinike in zavode medicinske ter ki-
rurške fakultete, katerih potreba je
posebno nujna tudi glede na sedanje
zahteve.

Poljedelstvo in gozdovi

Na predlog ministra za poljedelstvo
in gozdove je bil sprejet načrt ukre-
pa, tičoč se podaljšanja do proračun-
skega leta 1943/44. določb za obdelo-
vanje neobdelane zemlje; načrt ukre-
pa, tičoč se kreditov za bonifikacijska
dela v Dolnem Volturinu in v Pan-
tanu di Sessa; načrt ukrepa, tičoč se
podaljšanja davčnih olajšav, dovolje-
nih z zakonom 30. novembra 1939 št.
1976 za oporoševanje stalnih kolonij
v občinah Lanuvio in Genzano. Načrt
ukrepa glede kreditov za izvajanje

Novi Višoki komisar za Liubljansko pokrajino

Rim, 9. avg. Stefani poroča: S prav-
kar objavljenim ukrepom v teku izvr-
šitve je bil na mesto Giuseppea Lom-
brasse, ki je podal ostavko, imenovan
za Višokega Komisarja Liubljanske
pokrajine general armadnega zbora,
gr. uff. Riccardo Moizo, senator Kra-
lievine.

General armadnega zbora Riccardo
Moizo je bil rojen 17. avgusta 1877. v
krajci Salicetto (Cuneo). Bil je topni-
ški častnik, nato pa je bil v glavnem
stanu pionir italijanskega letalstva.
pogumni letalec, ki je izvedel najdr-
nejše nastope v italijansko-turški
vojni, ko je prvič v zgodovini na-
stopilo letalstvo kot orožje. Za juna-
štvo in zasluge, ki si jih je pridobil,
je dobil viteški križec Savojskega vo-
jaškega reda. V vojni 1915-18. je kot
genijalen in marljiv organizator le-
talstva potrdil svoje sposobnosti kot
spreten in smel poveljnik letalskih
sil. Nato je postal načelnik glavnega
stana 15. pehotne divizije in je bil
težko ranjen v boju (monte Partica-
Grappa) in si je zaslužil srebrno ko-
lajno na bojišču za junaško vedenje v
zmagoviti ofenzivi. Po vojni je bil na
več važnih mestih pri letalskem ko-
misariatu in je bil najprej poveljnik
pohotnega polka, nato pa poveljnik
topništva pri armadnem zboru v Rimu.
Nato je bil mobilizacijski inšpektor
divizije sardinskih grenadierjev in
končno načelnik glavnega stana ar-
madnega poveljstva v Firenzi. Po-
zdvižen v poveljnika velikih enot
je postal novembra 1. 1932. poveljnik
pehotne divizije »Legnano« (Milano).
Nato pa je bil imenovan za poveljnika
hitre divizije »Eugenio di Savoia«
(Udine).

30. novembra 1935. je bil imenovan
za poveljnika karabinierjev, 23. marca
1939. pa za senatorja. Avgusta 1940.
ko je dosegel starostno mejo — je za-
pustil poveljstvo karabinierjev.

Kr. dekreta od 25. avgusta 1938 št.
1542 o kulturi maslin.

Strožja organizacija prehrane

Nato je ministrski svet po proučitvi
stanja prehrane v državi predvsem
pribil potrebo strogega izpolnjevanja
vseh obvez po veljavnih odločbah s
posebnim ozirom na tiste, ki zagot-
avljajo izročanje žita v zbirališča.
Nobena izgozvitve obvezi izročanja v
zbirališča se ne more trpeti. V seda-
njem trenutku bi bilo izdajstvo, ker
bi spravila v nevarnost oskrbovanje
oboroženih sil in civilnega prebival-
stva in torej samo trdnost države.
Zato je ministrski svet sklenil:

1. Da pride ob veljavnosti obstoje-
čih organizacij izročanje glavnih živil
in zlasti žita pod kontrolo vojaških
pokrajinskih komisij. Te bodo s so-
delovanjem vseh obstoječih organiza-
cij nadzorovale izročanje posameznih
vrst, upoštevajoč tudi oddaje v
prejšnjih letih.

2. Da preide izdajanje sankcij za-
radi izgozvitve in kršenj v pristojnost
vojaških sodišč pri armadnih zbora.

3. Predstojniško osebje ustanov, ki
jim je naloženo ugotavljanje količin,
zbiranje in razdeljevanje glavnih ži-
vilskih potrebščin, se pokliče pod
orožje ter postavi v službo tozadevnih
ustanov.

Korporacije

Na predlog ministra za korporacije
so na seji odobrili osnutek dekreta o
preimenovanju svetov in pokrajinskih

uradov korporacij v svete in pokra-
jinske urade za gospodarstvo in pre-
imenovanju korporativnega inšpekto-
rata v inšpektorat za industrijo in
delo. Zaradi novega imenovanja mi-
niststva za korporacije, ki spreminja
ime v ministrstvo za industrijo, trgo-
vino in delo, se je pokazala potreba
spremeniti imena perifernih organov
gospodarstva in korporativnega in-
spektorata, ki so dobili imena svetov
in pokrajinskih uradov za gospodar-
stvo in inšpektorata za industrijo in
delo. Načrt Kr. dekreta o odpravi
osrednjih korporativnih organov ter
medministrskega odbora za avtarkijo.
Ukrep ukinja narodni svet korporacij
in osrednji korporativni odbor in kor-
poracije in tudi tozadevne ustanovne
norme. Prav tako se odpravlja kor-
porativni in medkorporativni tehačni
odbori, medministrski vzporedni
odbor za oskrbovanje razdeljevanje in
cene in medministrski odbor za av-
tarkijo. Spravljanje v delovnih kolek-
tivnih sporih, ki ga je opravljala kor-
poracija v smislu člena 13. zakona z
20. februarja 1934. št. 42, se poveri
sodnemu kolegiju, ki ga sestavi od
časa do časa ministrstvo za industrijo,
trgovino in delo, upoštevajoč naravo
in predmet posameznih sporov; načrt
dekreta o delovanju poštinskih kontro-
rentov za izplačevanje patentnih
taks za industrijske modele in načrt
dekreta o delovanju poštinskih kontro-
rentov za izplačevanje patentnih
taks za industrijske iznajdbe.

Ljudska kultura

Na predlog ministrstva za ljudsko
kulturo so bili sprejeti načrt ukrepa
z določbami za tisk glede na vojno
stanje. Načrt določa v svrhu odprave
nenormalnega položaja, ki je nastal v
dnevniku in periodičnem tisku po 25.
juliju, da je prenehanje katerih koli
novinarskih agencij in drugih zalo-
žniških podjetij podvrženo dovoljenju
ministra za ljudsko kulturo, ki ima
pravico imenovati izredne komisarije
pri novinarskih obveščevalnih agen-
cijah, katere uživajo državno podporo.
Direktorji in odgovorni uredniki dne-
vnikov in vseh drugih periodičnih pu-
blikacij morajo dobiti za opravljanje
svojih funkcij dovoljenje ministra za
ljudsko kulturo. Brez tega dovoljenja
bodo listi zaplenjeni. Dovoljenje bo
v vsakem primeru preklicano, če bo
list deloval proti narodnim intere-
som. Ukrep, ki ima prehodno in iz-
jemni značaj, bo veljaven samo na-
delj 3 mesece po prenehanju vojnega
stanja in pričakovanju, da bodo pri-
stojni organi poskrbeli za revizijo ti-
ska v svrhu postopnega povratka k
temeljnim načelom ustavne svobode.

Dnevno povelje

Po izpraznjenju dnevnega reda je mi-
nister za finance podal finančno po-
ročilo, nakar je ministrski svet so-
glasno izglasoval naslednje dnevno
povelje:

Šef Vlade je kot tolmač volje mi-
nistrskega sveta izjavil, da bo finan-
no politiko navdihovala obramba na-
rodne valute, zaščita vlog in postopno
doseganje trdnega ravnovesja v pra-
računu. Razen neodločljivih nužnosti
voine se bo morala izpolnjevati naj-
bolj stroga omejitev v stroških in v
ta namen bodo revidirane in ukiniene
vse dajatve, ki se ne morejo smatrati
za neobhodne in neodložljive. V dav-
nih zadevah bo temeljna smernica, da
se bodo žrtve pravno porazdelile
ker ni mogoče dopustiti, da bi huda
preizkušnja, ki jo prenaša narod pri-
našala bremena splošnosti državlja-
nov, za nekatere kategorije pa tvorila
priliko za izredne dobičke.

S popolno zvestobo bodo spoštovane
in vzdrževane vse obveze države do
državljanov, ki so v vseh slojih obilno
prispevali k izrednim finančnim po-
trebam, nastalim zaradi vojne.

V najvišjem interesu države je tre-
ba preprečiti, da bi kreditni zavodi,
trgovske in industrijske tvrdke in
družbe ter privatniki tesavirali dr-
žavo ali bančne papirje zaradi na-
pačno razumljene previdnosti, s čimer
obtoč umetno naraščajo.

Nujno je torej, da vsi hranijo raz-
položljiv likviden denar v mekih ob-
čajnih potreb, kar lahko so trep-
ričani, da v kateri koli morebitnosti ne
bo izostala intervencija Banke d'Ita-
lia.

Ministrski svet je zaključil svojo se-
jo ob 20.30.

Italija odklanja poniževalne anglosaške mirovne pogoje

Carigrad, 8. avg. S poročilom iz švi-
carskega vira, ki objavlja pogoje, ki
bi jih Roosevelt rad vsilil Italiji, da
bi sklenila premirje, se bavi list »Tas-
vir« Etkar, ki izjavlja, da so ti pogoji
popolnoma nesprejemljivi. Boj za Si-
cilijo, kakor so ga vodile čete Osi, do-
kazuje na kakšen odpor bi našli
Angleži in Američani in kakšne iz-
gube bi imeli, ako bi poskušali napa-
sti evropsko trdnjavo, ki se da dobro
brniti. Pogoji, ki so ga Anglosasi
postavili, da bi namreč uporabili ita-
lijansko ozemlje za vojsko in Nemce

Italija nedvomno ne bo sprejela. Vrh tega vojak, kakor je maršal Badoglio, ne bi sprejel in podpisal pogojev, ki nasprotujejo vojaški časti. Tisti, ki vedo, kaj pomeni tuja zasedba, tudi vedo, kakšne neprijetnosti prinaša ta zasedba v zasedenih državah. V tem primeru gre za to, da se Italiji vsi do konca vojne angleško-ameriško-ruska uprava. Nedvomno je da bi Italijani takoj odklonili takšne omejitve. S tem, da so Anglosasi objavili takšne pogoje, so dosegli, da se je volja do odpora pri Italijanih še ojačila.

Posledice terorističnega napada na Milano, Torino in Genova

Milano, 8. avg. Letalski teroristični napad na Milano so izvedle strnjene sovražne skupine, ki so navzile takojšnji reakciji protiletalskega topništva preletele mesto in metale rušilne ter zažigalne bombe in letake z nenaklonjeno propagando. Posebno zadeti so bili ljudski okraj v mestu, kjer je nastalo tudi največ škoda. Kakor vedno, je sovražnik izvršil svoje delo uničevanja in terorja brez razlikovanja ciljev, rušev in zažigajoč ljudske stanovanske hiše in zasebne palače tako v središču kakor na periferiji mesta. Med poslopji, ki jih je uničevalni bes sovražnika zadela, so: bolnišnica usmiljenih bratov v Porta Nuova, iz katere so morali 600 bolnikov prenesti v druge bolniške zavode, sirotišče na cesti Confalonieri, samostan Sv. Zofije, kjer so bile ubite tri sestre, zgodovinska palača Dugnani, kjer je bil muzej milanskega mesta, staro gledališče prav blizu Scala in ljudski trg Porta Garibaldi. Alarm se ni prenehal, ko je prefekt general d'Antoni ob spremstvu kvetorija prišel v kraje, ki so bili najbolj prizadeti in ugotovil, da rešilna služba odlično deluje. S poživljanjem so se pri reševanju udeleževale vojaške oblasti, civilno inženjerstvo in Rdeči križ. Prizadeto prebivalstvo se je zgedno zadržalo. Eno letalo, ki ga je obrambno topništvo zadelo, je strmoglavilo in se razbilo na področju Montforta. Posadka je mrtva. Verjetno je naše protiletalsko topništvo sestrelilo še dve nadaljnji letali.

Milano, 9. avg. Včeraj ves dan so potekala reševalna in podporni dela v okrajih, ki so bili prizadeti ob letalskem napadu. Vojaški in gasilski ter eskadre protiletalske zaštite so ne prenehoma delovale, da zadušijo požare in rešujejo ponesrečence izpod ruševin. Zadeti so tri cerkve, svetišče Sv. Simplicijana, v katerem sta uničeni dve kapeli. Hudo poškodovan je samostan vitezov reda Sv. groba. Zadata je nadalje cerkev Sv. Križa, v kateri se je porušila zakristija s svetimi oblačili, ter cerkva Sv. Ivana v Lateranu, v kateri sta pod ruševinami ostali dve mladi nuni. Med poškodovanimi kulturnimi poslopji je treba navesti Kraljevo vilo v Palestro, katere umetniška galerija se je že ob prejšnjem napadu porušila.

Prefekt je obiskal prizadete okraje in tudi ranjence v bolnišnicah, ki so bili žrtve barbarskega napada.

Kardinal nadškof Schuster je šel med narod v prizadetih krajih in je ljudstvo s svojo besedo usmiliel in vere tolažil. Hranilnica lombardskih pokrajin je dala prefektu za prizadete na razpolago en milijon lir.

Torino, 9. avg. Poslednji sovražni teroristični napad, ki je bil 22. od zafetka vojne, je bil napravljen zlasti proti središču mesta. Stevilne rušilne bombe in na desetstoteke zažigalnih lističev je povzročilo znatno škodo. Trg S. Carlo, čigar umetniške palače Castellamonte iz 18. stoletja so že pretrpele sovražne napade, je znova občutno poškodovan. Požari so zajeli tudi zgodovinsko palačo Carignano, kjer je bil rojen Viktor Emanuel II., in umišli gledališče Balbo ter mestno knjižnico, v kateri so bila dragocena dela. V zadnjem delu je bilo hudo poškodovano tudi poslopje Zupanstva. Stanovanjskih hiš, ki so se popolnoma ali delno zrušile, ali pa niso več primerne za bivanje, je precej kajti niti sami ulici mestnega središča ni bilo prizaneha. Manjša je škoda na periferiji. Poškodovanih je več cerkva, med njimi cerkev sv. Barbare, Erocceta (katere zvonik je nad polovico odkršen) in cerkev Carmine. Rušilne bombe in zažigalni lističi so padali na »Gottolengo«, bolnišnico usmiljenih sester, od katere ni ostalo nič drugega kakor porušeno zidovje. Isto se je zgodilo tudi s kuhinjami teh sester. Bombe so predrle streho, uničile več nadstropij in razdelele prostore od strehe do tal. Neka druga dobrodelna ustanova, kuhinja za revne bolnike, je prav tako popolnoma uničena. Zadržanje prebivalstva pa je bilo tudi ob tej priliki zares zgledno.

Genova, 9. avg. Očiščevalna dela na najbolj prizadetih mestnih področjih zaradi sovražnega letalskega benzenja so se nadaljevala brez prestanka. Gasilci, oddelki vojske in prostovoljci so se ne glede na nevarnost zelo trudili, da bi spet omogočili mestu normalno življenje. Cerkev in umetniška dela so bila najbolj priljubljeni cilji sovražnika. Cerkev Sv. Stefana, ki je bila zadeta že med prejšnjimi letalskimi napadi, in znameniti portal te cerkve, sta popolnoma uničena. Cerkev Tolazbe, kjer Genovčani obožujejo sv. Rito, je uničil požar. Cerkev sv. Sira, ki je genovska stolnica, je tudi uničena. Prav tako so tudi cerkve Carignano, sv. Luke, sv. Tomaža, sv. Marcellina in sv. Marka, nadalje temelji Jezusa Nazareškega popolnoma uničene. Gledališče »Carlo Felice« je popolnoma uničil požar. Znatna škoda je na palači Rosso, kjer je bila znamenita pinakotela, znana po vsem svetu, in na palači Spinola in Potesta. Razen tega so bile zadete bolnišnica Galliera, bolnišnica Rivaloro v ulici Roma, palača Rinascente, ki so pogorele. Navzile silovitosti sovražnega letalskega napada se je prebivalstvo zgledno vedlo.

Odlok o razpustu PNF in njenih organizacij

Rim, 5. avg. Uradni list objavlja naslednji odlok z dne 2. avgusta 1943, št. 704, o odpravi fašistovske narodne stranke:

Čl. 1. PNF je odpravljena. Odpravljene so tudi skupine vseučilišnih fašistov (GUF), ženski fašisti z odseki kmečkih gospodinj, delavk in gospodinskih pomočnic, narodni zavod za fašistovsko kulturo, fašistovski združenje družin padlih, pohabljenecv in ranjencev za revolucijo in fašistovska zveza senata.

Čl. 2. Navedba »Duce fašizma, šef vlade, ki stoji v Kraljevih dekretih in drugih ukrepih, se nadomešča z naslednjim: šef vlade prvi minister, državni tajnik. V zakonih, Kraljevih dekretih in drugih odredbah se odpravi označba fašistovske letnice.

Čl. 3. Oznaka »fašistovski« ustanov, zavodov in podjetij se odpravi.

Čl. 4. Podporno delovanje, ki ga je opravljala PNF, se prenese na občinske podporne ustanove.

Čl. 5. V pristojnost navedenih uprav preidejo naslednje organizacije:

pod predsedništvo ministrskega sveta: Narodno združenje družin padlih v vojni, Narodno združenje pohabljenecv in vojnih invalidov, Narodno združenje bojevnikov, Narodna ustanova vojnih sirot. Skupina imetnikov zlate kolajne za vojaško hrabrost. Zavod »Nostro Azzuro« za vojaško hrabrost odlikovanih bojevnikov, Legija prostovolcev Italije »Julio Cesare«, oddelki arditov Italije, Garibaldijeva legija, Združene »Nostro Tricolore« odlikovancev za vojaško hrabrost mornarice in letalstva, Narodno združenje javnih nameščencev, Narodno šolsko združenje, Narodno združenje za pošto in brzojav, Narodno združenje nameščencev državnih industrijskih podjetij, Italijanski olimpijski odbor in OND;

pod notranje ministrstvo: Narodno združenje družin padlih, pohabljenih in civilnih invalidov zaradi sovražnega bombardiranja;

pod finančno ministrstvo: Finančna legija Italije;

pod vojni ministrstvo: Zveza vojakov in specialistov (vojaško združenje Kr. vojske);

pod mornariško ministrstvo: vsi mornari Italije, Italijanska pomorska lica;

pod letalsko ministrstvo: Narodno združenje družin padlih letalcev in pohabljenecv letalstva, skupine letalcev Italije;

pod ministrstvo za narodno vzgojo: Italijansko alpinistično središče;

pod ministrstvo za poljedelstvo in gozdarstvo: Narodni gozdni in rudarski odbori;

pod ministrstvo za korporacije: Narodna skrbstvena in podporni ustanova za državne nameščence;

Čl. 6. Naloge, ki so bile poverjene liktorski mladini (GIL), se prenesejo na vojni ministrstvo in na ministrstvo za narodno vzgojo po pristojnosti.

Čl. 7. Državno osebie in osebie drugih javnih ustanov, dodeljeno PNF ali organizacijam, navedenim v čl. 1., se vrača v stalež pripadnostne uprave. Dodeljeni organizacijam, ki jih omenja čl. 5., se vračajo v stalež pripadnostne uprave, če se zaradi zahtev službe ne zadržijo pri organizacijah.

Čl. 8. Osebie, prevzeto naravnost od PNF in organizacij, ki jih omenja čl. 1., se odslovi, če se ne more uporabljati v organizacijah, ki jih omenja čl. 5., ter se lahko okoristi iz likvidacijskim predpisom v smislu obstoječih odločb. Osebie, ki ni v staležu in so ga organizacije, omenjene v čl. 5., naravnost prevzele in ki se bo smatralo odveč glede na službene potrebe, bo odslovljeno in bo uživalo predpise likvidacije v smislu obstoječih odločb. V ničemer se ne spreminjajo določbe glede posameznih namestitev staležnega osebie v organizacijah, ki jih omenja čl. 5.

Čl. 9. Likvidacijo aktiv in pasiv PNF in organizacij, ki jih omenja čl. 1., izvrši finančno ministrstvo. Ministrstvo za finance lahko imenuje v ta namen likvidatorje, ki bodo predložili ministru obračune. Morebitni potrebni predpisi za likvidacijo se bodo izdali v smislu čl. 3., št. 1, zakona z dne 31. januarja 1926, št. 100.

Čl. 10. Po likvidaciji premoženja PNF in organizacij po čl. 1., se preostala aktiva izroči državi. Organizacijam po čl. 5., ter ministrstvom za vojsko in narodno vzgojo se izroči glede na naloge, ki se od njih zahtevajo po čl. 5., aktiva in pasiva, morebiti vsebovana v premoženju odpravljenih PNF in pripadajoča posameznim organizacijam.

Čl. 11. Zapadajo položaji zastopnikov PNF odvisnih organizacij ter članov stranke same in organizacij, ki so bili imenovani ali poklicani v svet, odbore, kolegije, komisije in podobne aktivne ali posvetovalne uprave države ali drugih javnih ustanov. Če bo potrebno, bo ministrstvo, od katerega so odvisni upravni organi in ki jim pripada nadzorovanje in varstvo nad ustanovami, lahko nadomestilo odpadle člane ali pa izvršilo razpust omenjenih svetov, odborov, kolegijev, komisij in podobnih organov in imenovalo člane po potrebi, komisarija. V primeru orehenja funkcije članov zupaniških kolegijev, revizorjev ali podobnih kontrolnih organov imenuje pristojno ministrstvo namestnike članov, četudi so bili imenovani komisariji za izredno upravljanje.

Čl. 12. Odločbe, omenjene v prejšnjem členu 11, se izvajajo tudi pri članih upravnih svetov sindikalnih kolegijev in akcijskih družb, pri katerih je udeležena država ali druge javne ustanove. Odpadli člani se nadomestijo po določilih civilnega zakona.

Čl. 13. Razveljavljene so vse določbe, ki so nasprotne ali sploh nezdruž-

Poveljništvo XI. Armadnega zbora

Mi, general Armadnega zbora Gastone Gambara, glede na odredbo 27. julija t. l.

ukazujemo.

da se od 12. ure 11. avgusta 1943:

1. Člen 2, gori omenjene naredbe spreminja v tem smislu, da se mora določba, ki prepoveduje javno zbiranje več ko treh oseb, smatrati za razveljavljeno;

2. Člen 6. iste naredbe se spreminja tako, da morajo vohodi v poslonja z glavnih ulic — pri tem pride v poštev le glavni vhod — ostati podnevi odprti, za ves čas policijske ure pa zaklenjeni. Hišniki poslopji ali v njih odsotnosti lastniki stavbe bodo odgovarjali za izvršitev teh določb. Nespremenjene ostanejo ostale določbe, ki jih vsebuje zgoraj omenjena naredba.

Ljubljana, 10. avgusta 1943.

General Armadnega zbora
Poveljnik
GASTONE GAMBARA

ljive z odločbami tega dekreta, ki stopi v veljavo na dan po objavi v uradnem listu Kraljevine in ki bo predložen zakonodajni skupščini v uzakonjenje.

Visoki komisariat sporoča, da bo sanitetna avtokolona brezplačno zdravila za Sisko in Dravlie v Soli v Zu Siski 12. in 13. avgusta od 8. do 12. in od 16. do 18.30 ure. Na Lavrici v dneih 16., 17., 18., 19. in 20. avgusta od 8. do 12. in od 16. do 18.30 ure in pri Devici Mariji v Polju v dneih 23., 24., 25., 26. in 27. avgusta od 8. do 12. in od 16. do 18.30 ure.

Pokrajinski prehranjevalni urad sporoča, da bodo mlekarne razdeljevale upravičencem od 60. do 65. leta po pol kilograma kondenziranega mleka. Mleko morajo upravičenci dvigniti do 14. t. m.

Iztepanje posteljnine preprogi in cuni za brisanje prahu je dovoljeno poleti samo jutro od 7. do 9. ure in pozimi od 8. do 10. ure. Iztepanje je dovoljeno samo na prosilicah, določenih za to. Po cestno policijskem redu je prepovedano vsako iztepanje skozi okna na cesto. Prav tako je prepovedano stresanje pepela in pepelnikov na cesto.

Davčna potrdila za odmero šolnine. Da se prepreči naval strank tik pred vpisom otrok v šolo in da bi vsak pravočasno mogel dobiti davčno potrdilo v svrhu odmere šolnine, naj starši čimprej vložijo prošnje za izstavitev potrdil. Prošnje bo davčna uprava za mesto Ljubljano sprejemala od 16. avgusta t. l. dalje, ter morajo biti vse prošnje vložene en teden pred pričetkom vpisovanja na šolah. Obrazci prošnje se bodo pri davčni upravi za mesto v Ljubljani Vodnikov trg 5/II soba št. 7. Stranke, ki imajo davčni predpis, naj se izkazejo s številko svojega računa in davčni glavni knjigi. Osebie, ki plačujejo uslužbenški davek preko svojega služboдавца morajo priložiti potrdilo svojega služboдавца glede višine v letu 1942. plačane uslužbenškega davka. Podlago za odmero šolnine tvorijo čisti uslužbenški davek brez vsakršnih koli drugih davščin ali doklad. Ob večjem navalu strank se bodo potrdila izdajala šele po preteku treh dni od dneva vložitve prošnje.

Prepoved o hazardnih igrarh, ki je bila že doslej v veljavi, je nova vlada potrdila. Poleg tega je določila, da se za vsakega igralca, zalotnega pri igri, kazni potroji.

Posebna potna dovoljenja bodo morali od 1. septembra t. l. dalje imeti vsi potniki, ki bodo hoteli potovati na Fiume, Susso, Abbazio in Mattuglie. Dovoljenja bodo izdajale pristojne policijske oblasti.

Najvišje cene zelenjavi in sadju za ta teden je določil Visoki komisariat. 1 kg zelne glave sme stati 2,50 lire, kislega zelja 4 lire, glavne solate 3,30 lire, endivije 3 lire, radiča 3,70 lire, špinata 3,30 lire, ohrovtja 3 lire, domače cvetače 3,35 lire, kolerabie 2,30 lire, nove repe brez listja 2 lire, graha 3,60 lire, stročjega fižola 6,15 lire, rdečih pese brez listov 3 lire, bučk 3,70 lire, bučk 2 lire, kumar 2,90 lire, kumaric za vlaganje (30 kosov za kilogram) 6 lire, kumaric za vlaganje (125 komadov za kilogram) 9 lire, novega krompirja 2,40 lire, paradižnikov 2,70 lire, zelene paprike 3,80 lire, rdečega korenčka brez zelenja

Filatelija

O zlepljenju znamk in drugih nezgodah

Tudi filatelistu ne gre vse vedno po sreči. Marsikdo je to že sam izkusil. Gotovo jih je malo, ki se jim niso vsaj enkrat znamke sprjele. Nosili se jih nezavarovane v listnici. Malce se jih se sploh in nesreča je bila tu. Pozimi ste prenesli zbirko iz mrzle sobe v toplo — in čez nekaj dni, ko ste se zopet bavili s svojimi znamkami, ste ugotovili, da so se precej solidno prilepile na podlago. Včasih je v stanovanju vlaga. Če dovoli ne pazimo, se nam bodo znamke spel sprjele in zbirka bo manjvredna, če že ne uničena.

Zato bi svetovali, da si, kdor le more, omisli za svojo zbirko ustrezajoč kovček. Teja lahko pri pokrovo tako zalena, da so znamke v njem pred vlago popolnoma varne. Če bi bile dalje časa izpostavljene vlaži, naj zalepi vse reje in špranje z gumiranim trakom. Najboljši je seveda izolirni trak, kakršnega uporabljajo v elektrotehniku.

Da je prav vlaga velika nevarnost za naše znamke, se lahko prepričamo iz tujih revij, kjer se redno vrše vprašanja čitalcev, kako naj se znamke ločijo druga od druge, ker so se sprjele, ko jih je lastnik nescel s seboj v zaklonišče.

V večini primerov takim znamkam ni rešitve. Treba jih je oprati in tako so ob lepilo — in ob dovršen del svoje vrednosti. Lahko jih damo tu-

3 lire, peteršila 4 lire, nove čebule 2 lire, salate 4 lire, novega česna z zelenjem 4,50 lire, osnaženega hrena 4 lire, rabarbare 4 lire, malin 10 lire, namiznih jabolk 4,75 lire, nezrelih jabolk za kuhjo 3 lire, bruski 1, vrste 4,20 lire, II. vrste 3 lire, marelic 4,55 lire, domačih breskev 4,60 lire; kilogram zdravih jurčkov sme stati 12 lire, liter listič 4 lire, jajca so pa po 2,50 lire za kos. Vse te cene veljajo samo za blago pridelano v Ljubljanski pokrajini.

Krušne nakaznice je uvedel tudi srbski prehranjevalni urad v Beogradu. Nakaznice so določene za nakupovanje kruha in kolonijskega blaga. V veljavo so stopile 8. avgusta, določene so pa za deset tednov.

Novo zvonarno bodo zgradili v Čupriji. Pretekli mesec so slovesno blagoslovili temeljni kamen za novo zgradbo.

Obroke mleka za otroke so na Hrvaškem povečali. Otroci do dveh let bodo dobivali pol litra otroci od dveh do petih let pa 3 decilitre mleka na dan.

Za vse trajanje vojne bodo v Romuniji kaznovani s smrtjo ropi, tatvine, tlhoplastvo, ponarejanje živila, pišav in zdravl, zlorabljanje vojaških uniform in množičevni drugi zločini, ki so omenjeni v posebnem dekretu S smrtjo se bodo kaznovali zločini, ki se zgodijo kakršno koli uro. Doslej so bili kaznovani s smrtjo samo tisti zločini, ki so se zgodili med zatemanitvijo.

Pošiljanje živila na obalno področje je hrvaško ministrstvo za narodno gospodarstvo zaradi glaišave prehrane otrok dovolilo v obliki poštnih zavrtkov v leži do 5 kg. Živila ne smejo biti pokvarljiva. Zavrtke lahko pošiljajo z vseh poštnih uradov v državi na kakršno koli postajo na področju velikih žup Cetine in Dubrave ter okola Paga.

Nemško trgovsko akademijo v Zemunu je sklenilo ustanoviti hrvaško poslovno ministrstvo. Prvo šolsko leto bosta odprla samo dva razreda, če bo pa dovolj prijav, bo pa odprti tudi tretji razred.

Javna dela na Hrvaškem so — poročajo nemški listi — v popolnem razmahu. V ta namen so na Hrvaškem v dveh letih izdali 900 milijonov kun.

Nekaj živit bo dobavila Nemčija Hrvaški v smislu zadnjih sklenjenih dogovorov. V kratkem bodo poslali iz Nemčije 18.350 ton žita, 500 ton krompirja in 2500 ton sladkorja. Sklenjen je bil pa tudi gospodarski dogovor, po katerem bo Hrvaška povečala izvoz suhih sliv.

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6.
pri frančiškanskem mostu
Vsakovrstna obala, daljnogledi, topolmeri, barometri, hygrometri itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. — Samo kvalitetna optika!

27.000 delavci je bilo zaposlenih pri želvi riža v milanski pokrajini. Žetev je trajala od zadnjih dni maja nepretrgoma 50 dni. Zavrži sprostnosti žensk je bila žetev skrbno opravljena in pospravljena.

NOVE OSEBNE IZKAZNICE ZA OBVEZNIKE

se prično izdajati v četrtek 12. avgusta t. l. in sicer od črke A do vključno črke K. Prosilci naj pridejo po nove osebne izkaznice v tisto poslovalnico, kjer so vložili prošnje (poslovalnica v Gosposki ul. 15 se je preselila v solo na Grabnu). Staro osebno izkaznico mora vsakdo prineseti s seboj. Uradne ure so od 9. do 12.30 in od 16. do 18.30 ure. Pričetek izdaje osebnih izkaznic od črke L dalje, za neobveznike in za vse poslovalnice zunaj bloka bo objavljen naknadno. Novih prošnji poslovalnice od 12. t. m. dalje ne bodo več sprejemali in bo za vse nove prošnje (obveznike in neobveznike) posloval le centralni urad za osebne izkaznice na Mesnem trgu št. 2/L, soba št. 37.

Osebnosti vesti

POROČILI SO SE:

V Ljubljani: dr. Davorin Valenti, zdravnik, in gđc. Iva Kochova, zasebna uradnica. Cestitamo!

UMRLI SO:

V Ljubljani: Zdenko Aljančič, diplomirani filozof; Ismeti Andrej Benet, sestojalec iz Maribora; Marija Grobelnikova, trgovčeva vdova; Gigi Pisljarjeva; Ivan Jankovič, postelnik v Gm. vasi; šestletna Ana Horakova; Milica Vrablova.

V Višnji gori: Stanko in Metod Erjavec. V Trebnjem: Ivan Tomažič, župnik in dekan. V Mekronogu: Slavko Strel, veleposlanik.

V Ribnici: 20letni Zlatko Flego, pravnik. V Mariboru: 49letni Henrik Bradič, železničar; 53letni Franc Eger; 66letni Ferdinand Koenan, davčni inšpektor v pok.; 77letni Mihael Stančič, železniški nadzornik v pok.; 62letni Franc Modri, posestnik.

Na Breznici na Gorjanskem: Janez Pinžgar, posestnik, trgovec in dolgoletni župan, brat pisatelja Fr. S. Pinžgarja. V Celju: Marija Korošćeva.

Naše sožalje!

MATEMATIČNA VREMENSKA NAPOVED

za mesec avgust 1943.

Sestavil dr. Vital Manohin

VREMENSKA NAPOVED

12. avgusta, četrtek: Spremenljiva oblačnost, a večinoma sončno, v toku dneva razvoj krajevnih neviht.
13. avgusta, petek: Mnogo dežja, nevihte z nalivi, nevarnost toče in viharja, ohladitev.
14. avgusta, sobota: Nestalno, v toku dneva po deževanju in verjetno tudi grmelo, del dneva bo sončen.
15. avgusta, nedelja: Večinoma jasno, podnevi vroče.
16. avgusta, ponedeljek: Večinoma jasno, a v toku dneva se bodo uveljavile kratkotrajne motnje vremena (v Ljubljani sami ali v neposredni okolici bo deževalo v toku dneva in verjetno bo tudi grmelo).
17. avgusta, torek: Večinoma jasno.
18. avgusta, sredo: Spremenljiva oblačnost, velik del dneva sončen, možnost manjših krajevnih padavin, zlasti ponoči.
19. avgusta, četrtek: Nestalno, d/i dneva sončen, nekaj krajevnih padavin.

Točnost naših napovedi je v splošnem naslednja: v 50% napovedano vreme se dobro ujema z dejanskim; v 10% se dejansko vreme razlikuje od napovedanega; v 5% nastopi za 1 dan prerogodaj; v 5% se napoved ne obnese.

ih ima v zbirki, zraven pa nieno približno vrednost, če ne v lirah pa vsaj po kakšnem vodilnem, solidnem katalogu. Ne toliko morda zaradi sebe, kakor zaradi svojcev, ki navadno o znamkah niti pojma nimajo. Če torci zaradi smrti ali drugih vzrokov preide zbirka v njih last, jo navadno prodajo. Pri takih kupcih pa lahko kupec, če ni pošten, izrazi nevednost prodajalca in mu pobere za smešno ceno najboljši stvari iz zbirke. Taki primeri niso tako redki stvar in zato mislim, da ta svet ni neumestjen. Zato, ko bodo čez mesec ali dva izšli spet novi katalogi in bo vsakdo zaznamoval v njih znamke, ki jih ima, naj obenem napravi še majhen seznam in približno določi vrednosti zbirke.

Da je pri ocenjevanju lasne zbirke treba biti kritičen, je jasna stvar. Slabih znamk ne bomo šteli, tudi ne bomo cenili prav običajnih znamk, ki ni je na kupe. Tudi za album vam ob prodaji ne bo nič dal bove količino. Upoštevati je tudi treba, da ni vsaka zbirka v očeh kupca vredna toliko, kolikor jo ceni zbiralec. To velja zlasti za specialne zbirke, zbirke žigov in podobno. Pri centyji bomo torej vedno zaokroževali navzdol, saj tudi med zbiralci velja rek, da je boljše presenečenje kakor razočaranje — razočaran pa bo vsakdo, kdor ne bo dobil za zbirko toliko, kolikor je pričakoval.

Pri zbiranju znamk moramo torci misliti tudi na stvari, ki so sicer drugotnega pomena, a v posebnih prilicah, zlasti v sedanjem vojnem času, nad vse važne.

D. Gruden.

Listek „Družinskega tednika“

Sadjarstvo in povrtništvo na Japonskem

Napisal

ALEKSANDER VON THAYER

Kakor je Japonska bogata z zelenjavo, tako je revna s sadjem. Sicer tudi na Japonskem goje vse vrste evropskega sadja, toda od vsakega sadja samo nekaj vrst. Če hodi človek po japonskih cestah, nima vtisa, da sadja primanjkuje, saj so izložbe trgovin s sadjem natrpane z „ringoi“, drobnimi rdečimi jabolčki in „nashi“, jabolčkom podobnimi japonskimi brusnicami. Japonsko podnebje je vlažno in zato za sadjarstvo ni posebno priporočljivo. Plemenite vrste sadja imajo namreč radi suho, sončno podnebje. Temu nedostatku se pridružijo še okoliščina, da na Japonskem v času, ko sadje zori, dosti dežuje, tako da se sadje v sadovih ne tvori dovolj sladkorja. V vlažnem in toplem podnebju južnih krajev pa dreve spet preveč porabijo v veje in liste, in tako se zgodi, da lahko na Japonskem goje samo nekaj vrst evropskega sadja, ki pa doseže po navadi zelo dobro kakovost.

Japonske bruske goje na vodoravnih lesenih letvah, ker so ugotovili, da tako daje drevo več in lepši sadov, kakor če raste pokončno. Okus japonskega jabolka — po navadi dobi samo eno vrsto — je osvežujoč in sladak. Na splošno imajo Japonci raje bruske. Manj priljubljene so na Japonskem neplje, ki se jeseni pod vročim japonskim soncem odpro svoje bele cvetove. Okus teh sadov je kiselkast. V Evropi goje največ neplje v Istri in Italiji.

Japonska je pa vendar dežela češenj! Videli smo cvetoče japonske češnje na slikah, na fotografijah, in veličastne pokrajine s pogledom na zasneženi Fuji si kar ne moremo zamisliti brez cvetočih češenj. Vendar se motimo, misleč, da češnje kdaj dozore v užitne sadove! V toplejših predelih Japonske goje češnjeve drevesa s tolikšno skrbnostjo, kakor menda nikjer drugje na svetu. Njih cvet je simbol, in okoli slehernega Japoneca se z radostjo naslaja ob razkošju belorožnega cvetja. Ta čudovita drevesa pa žal ne rode užitnih sadov; okus japonskih češenj je kiselkast in prav nič podoben slastnemu, polnemu okusu evropskih češenj. Tudi japonske češnje niso kaj prida. Japonci jih ne jedo kot sadje, temveč jih nasole in primešajo rižu.

Jesen je japonska pokrajina polna zlatorumenega sadja v velikosti jabolka, sadja, ki ga je Japonci krstili za „kaki“. Kakijeva drevesa spadajo k ebenuvini. Sadovi imajo razne oblike: okrogli, so podobni paradizniku in bolj podolgovati, podobni kokosovemu orehu. Zelo zrele, sladke sadove naberejo in nanašajo v vence in jih posuše kakor sušimo pri nas smokve.

Posebno priljubljene so na Japonskem pomaranče, ki jih poznamo pri nas z imenom „mandarine“. Na Japonskem doseže ta sad precejšnjo velikost, v južnih krajih celo velikost naše melone. Ne smemo tudi pozabiti omeniti banan, ki jih vose posebno na otoku Formozi. Grozdja je le malo, posebno na severu, kjer je pozimi premrzlo, da bi trta prezimila. V provinci Kai goje zelo sladko rdeče grozdje, ki ga lahko kupiš na vseh japonskih sadnih trgih. Kar prodajajo na Japonskem ananas, smokve in jagodovih konzerv, pride večina iz Formoze.

Japonci jedo mnogo rib, zato si še posebno zažele sveže zelenjavo. Tako je postala Japonska dežela povrtnine. Kajpak so na Japonskem teli gojili tudi tiste rastline, ki so jih uvozili iz Evrope in Amerike. Tako na japonskem otoku rastejo in uspevajo kumare, spinacea, beluš, paradizniki, čebula, korenje, buče in krompir. In Japonci se je na te sadeže tako privadili, kakor da bi bili tudi že pred tisoč leti na jedilniku njegovih pradednih prednikov. Pridružijo se jim pa še dolga vrsta povrtnine, ki je pri nas ne uživamo in niti ne poznamo. Tako bambusovi poganjki, ki so gotovo med najokusnejšimi jedmi na svetu, semje so, sladek krompir, mlada slebela lotosovega cveta, ingverjeve korenine itd.

Patata, sladki krompir, je tropska rastlina. Sade io samo v južnih predelih dežele, na severu io pa nadomešča naš krompir. Japonci imajo pa raje sladki krompir, ker je že njihova glavna hrana, riž, podobnega okusa kakor evropski krompir. Pozimi stoji na vogalih v velenostih „krompirjarji“, ki podobno kakor naši kostanjariji prodajajo pravkar pečeni vroči sladki krompirček.

Korenje zraste na Japonskem dolgo do pol metra, na otoku Kiushuiju pa doseže celo dolžino 70 cm. Neverjetno velikost doseže na Japonskem redkvice. Skoraj ga ni obeda, da za Japonce ne bi začel z redkvico. V vsaki trgovini s sadjem vidiš cele kupe belih redkev, ki so tudi do pol metra dolge. K tem se pridružijo tudi svetle redkvice iz Kagoshime: okroglo so in tako velike kakor pri nas največje buče. Na Japonskem jih suše pod streho podobno kakor pri nas koruzne storže.

Japonci po navadi redkev kuhaajo, nadomestijo za svežo, osvežujočo redkvico pa dobe v stebulu lotosove rastline, ki torej ni pripravna samo za opevanje, temveč tudi za izvrstno južino, kar je sicer manj poletno, zato pa bolj zdravo. Lotosovo steblo, razrezano v rezine in nekoliko osoljeno, ima zelo delikaten okus.

Posebno okusno zelenjavo jed pripravijo Japonci iz lilij. Kajpak tudi na Japonskem ne jedo nežnodiseh cvetov, pač pa lilije čebulice, oslajene s sladkorjem. To je izvrstna, zelo okusna, toda tudi zelo draga jed, ki si jo lahko pri-oseji samo premožnejši sloj.

Prav radi imajo Japonci tudi zelenjavo jed iz repinčeve korenine, ki doseže dolžino 40 cm. Po navadi jo ocvrto. Med najvažnejše in najbolj priljubljene japonske rastline spada kajpak soja, imenitna, ker vsebuje toliko tolshe in beljakovin. Vendar ne uporabljajo vse rastline, temveč samo poganjke. Po navadi počakajo, da seme v temi skali, potem pa odneso do 20 cm dolge poganjke na trg.

Posebno zanimivo je, da Japonci kot zelenjavo je tudi sveže cvetje. Vse poletje do pozne jeseni lahko v japonskih trgovinah z zelenjavo kupiš rumene cvetove krizantem, ki jih pripravijo hkrati z listi z oljem in kisom. Njih okus je nekoliko trpek, sicer so pa neverjetno osvežujoče in nasitne.

Ker se Japonci navdušuje predvsem za češnjevo cvetje, se ne smemo čuditi, če ne počaka, da dozori, temveč ga raje nabere, osoli in shrani. Pred južno cvete poparjajo in pijejo to lekočino nagesto navadne vode. Pijača ima prijeten vonj in okus po sadju.

Tudi vrtnica je pri Japoncih hkrati okrasna rastlina in zelenjavna jed. Vnjo listi, oslajeni s sladkorjem in ocvrti na maslu so imenitna poslastica.

Ceprav se na prvi pogled zdi, da so Japonci sladokosci, vendar moramo pripomniti, da za zadovolje tudi z rastlini, ki povsod v izobilju raste, pa je vseeno ne uživamo. To so morske alge. Na Irskem, na Škotskem, v zahodni Kanadi, v Mehiki in južni Ameriki, na Kitajskem in v Južnem morju igra ta alarja esculenta in „gracilaria“ važno vlogo kot hrana za siromašnejše prebivalstvo.

V vsaki japonski trgovini z zelenjavo lahko kupiš v debele sope zvazane riave alge, rdeče pa prodajajo v zavojčkih. Kakor povsod, kjer uporabljajo algo kot živilo, tudi na Japonskem iz nje kuhajo zelenjavno juho. Juha, ki jo pripravijo Japonci iz rdečih algi, je zelo okusna in tako nasitna, da nadomesti za več ur sleherni drugo jed.

Hamburger Fremdenblatt

JE REKLA, DA SEM REKLA, DA JE ONA REKLA...

Opozorjam vse gospe, ki stanujejo v isti hiši kakor jaz, da pripovedujem to zgodbo o nekaj drugih ljudeh v nekem drugem kraju. Ako pa bi se ta ali ona vendarle čutila prizadeto, naj ve da nisem kriva jaz, marveč deistvo, da govorim o nekem človeku, po nevedoma držiš stoterim drugim zrcalo pred obraz...

Neki čuden glad živi v človeku, neka čudna, nenasična sla — radovednost. Ne mislim tu tiste plemenite radovednosti, ki je gnača učenjake in mislece, da so prebedeli toliko noči in posvetili toliko dni svojega koristnega življenja mrlčnemu raziskovanju in razglabljanju. Mislim marveč tisto, njeno majvedno sestro — radovednost, ki se tako bobotno šopiri zlasti po kuhinjah, po stopniščih, po cestnih vogalih, skratka povsod tam, kjer koli vidimo, da stikaio glave ženske z nezadostno srčno omik, tiste ženske, ki najlaže dihaio v vzdušju opravljanja in raznašanja malovednih čen.

Hudo je, ako si ne moreš potešiti lakote, še huje, ako si ne moreš pogastiti žeje, nič pa ni huišega od prevelike, manjvedne radovednosti, ki ti ne moreš zadostiti!

Sedem radovednih žensk je živelo v tisti hiši. S tem nisem računala, na to nisem bila pripravljena. V tisto hišo me je priznala strastna želja po miru. Po prstih sem hodila po stopnicah v tretje nadstropje, čisto po tiho sem odklepala in zaklepala vrata, da ne bi zbujala naimanjšega ropota, da ne bi nikogar opozarjala nase.

Toda že dolge tedne preden sem prišla, so vedele, da pridem. Nestrno so me pričakovale. Pogovarjale so se o meni, mislile so name. Že davno preden sem prišla — ko sem verjela, da me ne poznajo ne po imenu, ne po obrazu — so ugotovile, da moj brat ni moj brat.

Tako je torej tistega usodnega dne, ko sem naposled čisto tiho prišla, v dobri veri, da prihajam tuja v tujo hišo, sedem ženskih se razburjeno utripalo. Neka skušana glava je molala skozi okno, neke v nadstropju so se za spoznanje odprla vrata in neki obraz je pokukal za meno.

Kakšna neki je? Najbrže še mlada... kakšen čuden poklek... novinarica, pa ženska... Morda bo pa ljubezniva... Bog ve, ali bo držala z njim... Jaz bi ji že povedala, naj ve, v kakšno hišo prihaja... Novinarica... ph, to jaz tudi napišem, kaj pa je to takega... Če se bo le dalo govoriti z njo, jaz ji že povem, kaj je tla vse pripovedovala o meni... o, nai se le pazi njenega jezika, strunen iel...

Te in take misli so jim bile zapisane na obrazih, gledale so jim iz radovednih oči.

Ko sem torej mislila, da prihajam tuja v tujo hišo, je bilo sedem žensk že natanko poučenih o meni; dovršeno natanko so poznale moje navade, celo moje ljubezenske odnose, moi značaj. Bog vedi, od kod so izbrskale vsa ta drobna zrnca dvomilive resnice, jih primerjale med seboj, ugašale — in poltelo spletale mrežo, v katero so me nameravale uiti.

Z legitimacijami in krstnimi listi sem naposled vendarle prepričala gospodinj, da je moj brat moj pravi brat. Težje mi je bilo prepričati jo, da ne prihajam s slabimi nameni. Da nisem ne tatica, ne takšna. Zakaj za pošlenost nimam drugega izpričevala kakor svoj lastni obraz.

Obraz pa — tako mi je zatrljevala gospa — obraz pogosto laže.

»Kakšen človek se vam zna prikupiti, vse vam brž obljubi, nalaše se dela poštenega in dobrega, samo da vas premami, pri tem pa ima Bog ve kakšne slabe namene... saj vi menda niste takšni, če pravite...«

V veži je pozvonilo. Ženska, ki je stala na pragu, me je nekam čudno premerila, tako da sem nehote pomislila, da najbrže misli, da sem nova postrežnica pri hiši. Zelela je govoriti z gospo.

Dvakrat sem morala priti v kuhinjo, medtem ko sta se pogovarjali. To ii je očitno zadoščalo, zakaj nato se je hitro poslovila in odšla.

Nikdar ne morem dovolj poudariti, da sem prišla v tisto hišo s strašno željo po miru. Toda tu pred menoi je sedela postarana, zaletna ženska, ki je komaj čakala, da bi mi mogla odpreti svoje sree. Že gola vlnudnost mi je narekovala, naj io poslušam.

Nikdar ne morem dovolj poudariti, kako zoprn mi je sleherni obrekovanje, opravljanje in spletkarjenje. Tu je pa sedela pred menoi ženska, ki se je kakor muha v iacevino zapletla v mrežo splet.

Odprle so se zatvornice njene neizmerne zgornosti in njene besede so me zagnile kakor razbesnelo valovje.

Njene nasprotnice so se delile v »taspodnjac«, v »zunotaspodnjac«, v »tazgornio«, v »stranko s tošlom«, in kakor medle podobne štatistov so fungrali neke v ozadiu neki študentje, neke priče, častniki in tako dalje.

Imela je tudi nekaj prijateljic — tri, štiri gospe imam, štiri boljše gospe, z njimi sem si prijatelja, one me poznajo, njim lahko vse povem...

»No, ste io zdaj videli?« je začela ogorčeno.

»Kaj pa, gospa?«

»Njo! — Taspodnio! Vas je prišla pogledat! Hotela vas je videti, niti do jutri ni mogla počakati!...«

»Kako — mene? Zakaj — mene?«

»O, io boste že se spoznali!... vi še nič ne veste, kakšne ljudi imam jaz okrog sebe... Zmerom je prihajala k meni... vse so zmerom prihajale k meni... nalaše so prihajale, zdaj po likalnik, zdaj po vago, zdaj kaj vprašat, pa za nič drugega ne, kakor da bi videle, kdo je pri meni, kaj imam na mizi, in da bi jim kaj povedala...«

»Zakaj ste jim potem odprli in jim zaupali, če vam ni bilo do njih?«

»O, vi še tega ne veste... Oh, ko pa jaz ne morem molčati!... Moja glava, moja glava, vsa je že zmešana! Pomislite, pa sem šla in sem uni! taspodnja povedala, kaj je naredila ta taspodnja (povedala mi je tudi, kaj je naredila), ta pa, mesto da bi molčala, pa je šla pa je povedala to tej... in saj veste, da mi tega ne bo odpustila... kaj takega, kaj takega si grem napraviti...«

»Saj veste, da ne smete vsakomur vsega zaupati, gospa.«

»Ko pa ne morem molčati... prej sem bila varena poštenih ljudi... vedno so bili okoli mene pošteni ljudje, zdaj pa takole... vsakemu povem vse, saj če molčim, mi leži to na srcu, in v glavo mi gre... jaz moram govoriti, ljudje pa so hudobni, pa to izkoristijo... In če bi povedala vsaj samo to, kar sem si res jaz povedala, tako pa, pomislite... Tazgornia je rekla taspodnji, da sem jaz rekla, da je ona rekla...«

»Kako, gospa, zdaj ničesar več ne razumem...«

»Oh, saj vem, da preveč govorim... preveč govorim... Toda vi bi morali

to vse vedeti... jaz bi morala imeti nekoga, ki bi vse io vedel, če bi se kaj zgodilo... da bi imela prijčo...«

Na vežnih vratih je drugič pozvonilo. Spet sem šla odpirat. Pred vrati sta stali dve ženski in me potegnili na hodnik.

»Oprostite, gospa — ali ste vi... ali ste vi...?«

»Da, gospa, jaz sem; kaj pa bi radi?«

»Oprostite, kdo pa je bil preile v ta srednji sobi?«

»Mislim, da nihče, gospa.«

»O pač, saj ste slišali... saj ste morali slišati! Kako so razbijali po tleh! Nalaše to delajo, da mi ne moremo spat!«

»O kakšnem razbijanju pa govorite, gospa?« sem ju začudena vprašala.

»Zraven te vaše sobe... saj ste vendar slišali, kako so spet razbijali...«

Stopila je bliže k meni in toliko, da me ni zaupno prišla za rokav:

»Jaz bi vam lahko še veliko, veliko povedala... Če dovolite...«

»Ne dovolim, gospa. Ne zanima me.«

Ne vem, kdo sta ti dve ženski. Nisem ju še nikoli videla. Zdaj pa stoji tu pred menoi in radi bi me potegnili v mrežo, ki so mi io soltele.

»Gospa, zares nobenega ropota nisem slišala, kolikor vem, ni bil zdi nihče v tisti sobi.«

Razočarani odhajata po stopnicah navzdol. Ena želia pa se ima je vendarle izpolnila: Videli sta me.

Ah, če bi imela dovolj potrpežljivosti in časa — kaj vse bi lahko izvedela, zdaj, ko še ne vedo, na katero stran se bom opredelila!

Ali le čenče me ne zanimajo bogvekal. Prišla sem v to hišo s strastno željo po miru. Morala sem nasilno prekiniti povodeni besedi v kuhinji. Zaklenila sem se v svojo sobo, hvala Bogu, zdaj je vse tiho... A zdaj, v tei tišini nastajajoče noči jasno čutim, kako se napenjam in zadržujem niti, spletene med nadstropji, stanovanji in ljudmi v tej hiši. Za trenutek me je obšla slabost, kakor da se dušim. In kakor da me je prešinila neka skrivnostna jasnovidnost, me je izpreletel strah: Naprtli mi bodo tožbo!... Zakaj v tisti hiši je bolj kakor kjer koli na svetu veljala načelo: Ako nisi z meno, si zoper mene, in ako si zoper mene, dobiš zanko okrog vratu!...

Ah kaj — to je le nepetost živcev, sem se skušala pomiriti. Vendar to prvo noč nisem dobro spala. Sanjalo se mi je o velikem paiku, kako ždi v kotu sobe in plete mrežo.

Katarina Spur.

OKVIRJI

za

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE

KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

PRVOVRSTNI KRONA KOLOMAZ v skafih po 15 in 25 kg in v pločevinastih dozah netto 85 dkg. Adhezijska mast za iermene znamke »lanolin«. Cevlarska smola, švedska, črna in rumena. Bencin, nafta, vse vrste strojnega in cilindrskega olja. Lekarniška, drogerijska vazelina, parafinska in vazelinska olja, glicerini, parfumske esence. — Kaolin, slikarske krede in težki spat. — Solidna postrežba, nizke cene, stalna zaloga. — Petronafta A. Hmelak, Ljubljana, Ciril-Metodova ulica št. 35a

GRAFOLOG z akademsko izobrazbo izdala sliko značaja po rokopisu. Informacije: SERVIS BIRO, Selenburgova 4.

Usnjene izdelke barvaite le s specialno barvo ki usnu ne škoduje. Elaksa — Napoleonov trg.

5 MINUT POZNEJE

ROMAN - NAPISALA MIGNON G. EBERHART

Obotavljal se je. Potlej je deial počasi, gledaje in nepremično in trdno v oči: »Kajpak! kajpak! Videl sem, kako sta zavila z Evo skupaj v vrtnarsko hišico. Videl sem tudi, ko je potlej sam odšel. Bilo je temno, pa sem ga vendar spoznal. Ali si mar misliš, da sem jaz morilec...? Pojdi, Sibilu, vso izpoved tvoje napisala. Narekoval ti bom. Ti boš vse natanko zapisala, kar ti bom rekel. Na koncu se bom pa jaz podpisal. Pojdi, sedi za pisalno mizo. Sai menda vidiš, da mi gre za res. Pridi...«

Ni se mogla ganiti. Tedaj je v obupu tehtala, ali bi ga nenadajeno sunila in v istem trenutku odskočila. Zdelo se ji je, da je to edina možnost, da mu uide.

Toda v tisti sekundi je nekdo odbutal vrata in Howland je izpustil Sibilino zapestje.

Na pragu je stal Kalvin. Howlandov blede obraz je še bolj pobledel, ko ga je uzrl. Kalvin je zaprl vrata, stopil bliže in ostro vprašal: »Kaj pomeš tu, Howland? Roko iz žepa! Obo-rožen sem, toliko da veš! Tebe pa tu res nisem pričakoval.«

»Ti... ti...« Howlandov obraz je bil podoben maski. »Ti sam si rekel, naj bom o polni devetih tu. Rekel si vendar da hočeš v Sibilinim stanovanju z meno govoriti. Kar vedel sem, da imaš nekaj drugega v mislih. Zdaj je konec, Kalvin! Tako ne gre dalje. Premolkniti je in se očitno trudil, da bi prikril svojo razburjenost. Kalvin je ni ganil. Hropeče je kriknil Howland: »Znoret! si! Večrai ponoči, ko si vdr v to mojo hišo, sem izprevidel, da nisi več pri zdravi pameti. Menti si hotel zaviti vrati! Ker vem, kako in

kaj! Uganil si moio grožnio, ko sem Beo podkupil, naj pove svojo zgodbo. In veš, zakaj sem to storil? Ker nočeš deliti Dianinega denarja z meno! Potlej si se sicer spametoval, ko je šlo za res — in za zahvalo sem te izrežal s čednim alibijem. Tolikani sem ti zaupal, tepec, kakršen sem! Vedeti bi bil moral, da tebi človek ne sme zaupati. Eva je morala predrago plačati, ker ti je, ko sta bila skupaj na plavu, pripovedovala o svojem uspešnem potovanju. Glas se mu je pretrgal; samo še kričal je hripavo. Obrnil se je k Sibili: »Blazen je v svoji častilakomnosti! Z Dianose je poročil samo zaradi njenega denarja. Brez njenega denarja bi ne bil nič — in zato je zdaj Evo umoril! Meni ni kazalo drugače, ko da sem stisnil rep med noze. Povedala boš šerifu, da sem te rešil! Prišel sem sem in ti povedal resnico.«

Ko bodež je posegel Kalvinov glas vmes: »Lažel! On je morilec. On je umoril Evo in Gleasona. Ali mar ne vidiš, da mu je zločin zapisan na čelu?«

»To ni res!« je evileče zavpil Howland. »Sibila, nekaj bo treba ukreniti! Nevaren je...«

»Jezik za zobek! je zagrmel Howland. »Razkrinkal sem te — to je predobro veš, Sibilu, kje je tista zelena vrveca, ki si jo našla? Kje io imaš?«

Sibila je začela: »Kje...? Tam je... v kovčegu. Kalvin, on je telefoni-ral policiji. Rekel je, da gre za samomor. Govoril je o oknu in o ženski. S tem je mislil mene. In na pisalni mizi je ležal listek...«

»To ni res!« je kriknil Howland ves prepaden. »Ničesar, sploh ničesar

ne vem o tem, kar govoriš!« Zdel se je, ko premagana zver in njegove oči so bledile okoli.

»Daj mi vrveco.« je mirno ukazal Kalvin. »Rad bi io videl.«

Sprva se je obotavljal, potlej je pa le stopila k mizi. Čutila se je ne-bogoljeno in zmanikalo ji je moči, da bi sploh še mislila na beg. Zdelo se ji je, da zija pred njo globok prepad, in v glavi se ji je vse vrtele v divjem plesu. Vzela je iz kovčega zeleno vrveco s celuloidno žogo in čopkom in jo položila na mizo. Zelena barva je mačie izražala se je zdelo kar strahotna. Seie zdaj se je Sibilu zavedala, da še zmerom drži v rokah Ludmilino pismo. Bila je do kraja zmedena.

Howland je bil še pred nio tu, torej je bil Howland poklical policijo... Toda ta zelena mačia izražala...

Sredi razmišljanja je zagrmel ostri Kalvinov glas: »Kaj veš o tej vrveci? Brž!«

»Ležala je... ležala je na mizici v vrtnarski hišici. Takrat Potlej je izginila.«

»Za božiji čas, kaj pomeni to?« je bruhnilo iz Howlanda. »Ali io je mar s tem zadavil?«

»O tej vrveci ni bilo nikoli govora.« je bevsnil Kalvin.

»Bila je pa vendar tam.« je odločno ugovarjala Sibilu.

»Ni je bilo tam, ko smo prišli s šerifom tja!« je vzklilnil Howland. »Srdito se je obrnil h Kalvinu: »Zalo si se torej vrnil! Videl sem te! Umoril si io, nato pa zbežal v gozd. Potlej je prišel Rihard in za njim Sibilu. Ko je luč ugasnila, si se vnovič spazil v vrtnarsko hišico. Bržčas sta bila Rihard in Sibilu ravno v kuhinji. Nato si zbežal naravnost domov, da se preoblečeš. Preden se prikaže Rihard in pove grozotno novico. Ti...«

»Ali veš, kakšna stvar je to?« je vprašal Kalvin, ne da bi se bil zmenil za Howlanda, in Sibilu je zajecijala:

»Misliš sem, da si kupil to igračo za mačico.«

»Tako je,« je odvrnil Kalvin. »Howland io je uporabil, da bi zvrnil sum name.«

»Nikar mu ne verjemi!« je zakričal Howland. »Laže ko pes teče!«

»Molči, Howland!« ga je nadrl Kalvin. »Zakaj si prišla sem, Sibilu?«

»Dobila sem... brzjavko sem dobila.« Stojila je od mize vstran in se hotela umakniti proti vratom, toda nekaj v Kalvinovih očeh io je prisililo, da je obstala ko prikovana. Vse se ii je vrtilo v glavi — in samo tega se je še zavedala, da mora pobegniti.

»Od Riharda, prejkone. Ali je to vse?«

»Ne, ne. Tudi telefoniral mi je.«

»Tu sem?«

»Da.«

»Potlej torej ve, da si tu?«

»Ne. Naročil je, naj pridem v kavarno Drake na sestanek. Zdaj... zdaj bi rada šla, Kalvin.«

»Kaj imaš tu v roki?« Kalvinov glas je zyenel čedalje ostreje.

»Oh, samo pismo. Ludmilino pismo. Takrat me je vendar prosila, naj pridem k njej.« Sibilu je čutila, kako ii drhtijo vsi udie.

»Preberi ga.« je ukazal Kalvin. »Na glas ga preberi.«

Kakor v sanjah je potegnila pismo iz ovitka. Nobenega glasu ni bilo slišati. »Draga Sibilu,« je brala, trudeč se, da bi bil njen glas trden. »Prosim te, da prideš, kakor hitro le moreš. Govoriti moram s teboi. Vzem i si dopust. Novic ni kaj prida, Kalvinu in Diani se dobro godi. Kalvin se peha za senatorski stolček. Če se bo Diana še dalje tako gnala zani, se ii bo gotovo posrečilo, da se bo nekoč ustoličil v Beli hiši. Tako pogosto moram misliti na prejšnje čase. Ondam sem brskala med starimi stvarmi — in kar mlo se mi je storilo. Tudi tvoja punčka je bila vmes (Betsy — saj se je še spomniš?) in zlata večerna tor-

bica Izabelina, pa Rihardova šolska sprčevala. Kalvin me je zasačil pri tem brskanju: sprva si me je sposodil, potlej sem mu pa morala na las natanko vse pripovedovati, kaj kateri izmed spominkov pomeni. Potrebujem te, dragica moja. Prosim, pridi... Premolkniti je, Kalvin! Torej je bil tudi Kalvin videl Izabelino torbico, morda hkratu z Evo. In Kalvin je bil pri priči uganil okoliščine... Potem — v dno duše se je prestrašila — potem je Howland vendarle resnico govoril!

Kakor skozi gosto meglo je slišala Kalvinov glas: ledeno je dejal Howland: »Aretirali te bodo in obsojili. Vse, kar si ii pripovedoval, sem slišal skrit v kuhinji.«

V objemu smrti

Nenavadne dogodivščine s kačami

Z naočarko na prsih je spal. Svojevrstno uspavalo

Afriška kača v prostosti je človeku odkrit sovražnik. Človek kakor kača si v boju skušata okoristiti z vsemi zvijačami, ki jim jih je dala narava. Kača v šotoru, v spalni vreči ali v temni sobi je pa kakor demon, ki nam ga je poslal sam vrag.

Strašne dogodivščine s kačami sem nekoč doživel v Sudanu. V žgočem soncu sem bil jahal več ur in sem proti večeru dospel do farne nekega svojega prijatelja.

»Gotovo bi se rad okopal,« mi je rekel prijatelj. »Za gospodarskim poslopji bo našel zapuščen vodnjak s čisto, talno vodo, ki je mnogo bolj osvežujoča, ko topla brozga v kopalnici, ki priteka po cevih, ki so ves dan na soncu.«

Seveda si nisem dal tega dvakrat reči. Stari vodnjak je bil globok, sonce čez dan ni moglo sijati vani, zato je bila voda v njem izredno osvežujoča. Zdajci sem zagledal pred seboj majhno, trikotno glavo. Trenutek nato se je iz vode prikazalo dva metra dolgo slamnatorumeno telo egiptovske naočarke.

Bil sem naq in brez orožja. Zavedal sem se, da se morem kače rešiti samo tako, da se delam mrtvega. Stisnil sem se k steni vodnjaka.

Počasi se je premikala strupena kača pred menoj sem in tja. Njena glava mi je prihajala čedalje bliže. Zadel me je konica njene repa. Z očmi je sovražno bolščala vame. Tedaj sem spolzel z nogami po močvirnatem dnu vodnjaka in se polopil pod vodo. Kača je planila name. Rešil bi se je lahko samo tako, da bi jo prijel za filnik in jo krepko stisnil. Komaj sem jo pa zgrabil, se je njeno telo ovilo okrog moje roke.

Tako sem stal četrt ure in stiskal kačo za filnik. Počasi, počasi sem čutil, da so kači popuščale moči in je postajala trda. Lahko bi ji z zobmi pregriznil hrbtenico, a nisem mogel. Poklical sem na pomoč, a moj glas se je odbil od vodniakovih sten. Nič me ni slišal. Tedaj je tudi meni začelo zmanjkovati moči.

Naposled je kača popolnoma odrenela. Skušal sem z njo na roki splezati po lestvi iz vodnjaka. Počasi sem stopal s klina na klin. Naposled sem prilezel iz vodnjaka in zalučal kačo nazaj v vodo.

Sele tedaj sem opazil, da je bila v vodnjaku še druga naočarka. Samica...

Bilo je po deževni dobi, ko sem nekega dne jahal s svojim nosačem, domačinom Malingo ob neki reki. Zaradi visoke vode v času deževja so se kače zatekle na drevesa. Med poljo se mi je že večkrat zgodilo, da je nenadno planila kača izmed teh kač z drevesa mojemu konju za vrat. Seveda sva zato z nosačem zvečer dobro preiskala prostor, kjer sva se namenila postaviti šotor.

Nekega večera nikakor nisem mogel zaspati. Čeprav je bilo že pozno, nisem še zatisnil oči in sem bil popolnoma buden.

»Daj mi uspavalo, Malingo,« sem prosil nosača, ki je sedel meni nasproti.

Ne vem več, ali mi je Malingo tedaj prinesel uspavalo ali ne. Moral sem pa nedvomno nekaj ur spati. Ko sem se prebudil sem začutil nekaj vlažnega, mrzlega na svojem vratu. Zunaj se je že začelo svitati. V medli svetlobi, ki je prihajala skozi šotor, sem s strahom spoznal, da mi leži na vratu kača naočarka. Naisrupo-nejša afriška kača! Njeno telo je bilo dolgo več ko poldrug metra, oči je pa imela zaprte, ko da bi spala.

Nisem se upal ganiti. Skušal sem doseči torbo, v kateri sem imel revolver. Narahlo sem poklical Malingo, a nosača ni bilo v šotoru. Kakor po navadi je tudi tisto noč najbrže spal pod milim nebom. Zvečer je bil bržčas pri meni samo zato, ker sem imel vročino. Seveda ga zdaj ko bi ga potreboval, ni bilo pri roki.

Kača na mojih prsih je še zmerom spala. Najbrže ji je prijala toplota mojega telesa. Bog ve kako dolgo je že spala na meni. Najbrže se pri nsem prebudil samo zaradi uspavala, ki mi ga je zvečer prinesel Malingo.

Skušal sem se zamotiti s tem, da sem šel. Upal sem, da se bo Malingo le prikazal. A nič se ni pojavilo. Morda je nosač sploh odšel na lov in se ne bo tako hitro vrnil.

Ceprav mi je kača ležala delno na prsih, delno na vratu, sem vendar lahko dihal. Zdelo se mi je, ko da bi namerno tako ležala na vratu, da me ni hčala v grlo. Samo malo bi morala zasukati glavo, pa bi me lahko picila v ustnice.

Čisto počasi sem dvignil levo roko. Če bi se mi posrečilo zgrabiti kačo za filnik, bi jo lahko vrget od sebe. Trikrat sem jo skušal prijeti, a vsakokrat mi je zmanjkalo poguma. Če se mi prijem ponesreči —

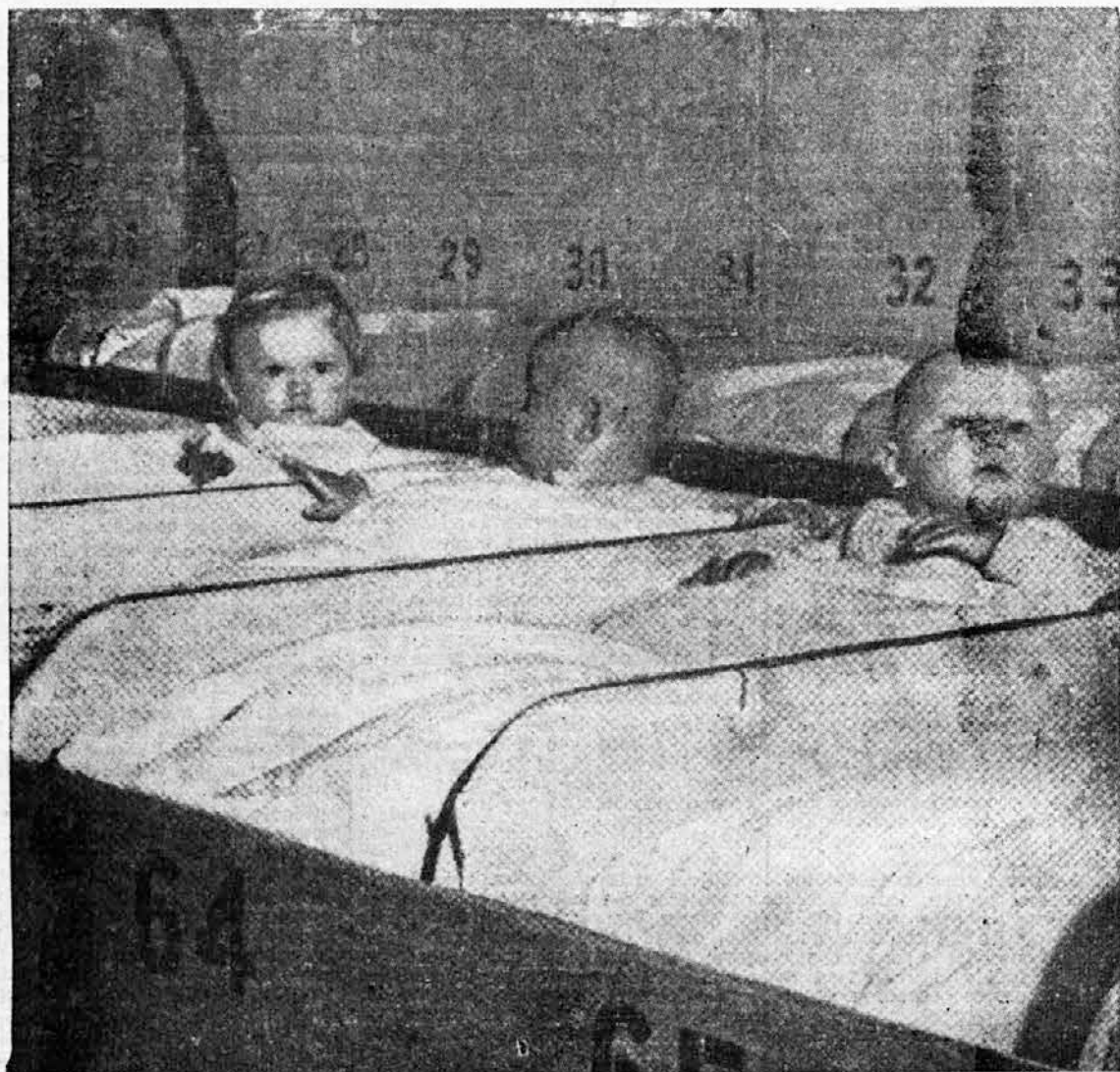
Cetlič sem se le opomnil in jo zgrabil za filnik. Kosti v mojih prstih so od krčevitega prijema zapokale. Kača je bila mrzla in trda, z lahkoto sem jo odvrget. — Bila je mrtva!

Sele čez kakšno uro se je vrnil Malingo domov. Ko me je našel zdravega in čilega, se je na moč razveselil.

»Ali ste dobro spali?« me je vprašal in zmigoval z ušesi.

»Ali si mi snoči prinesel uspavalo?« sem ga vprašal.

»Ne,« mi je smaje se odgovoril nosač. »Dal sem vam boljše zdravilo. V gromovju sem našel mrtvo naočarko, ki deluje bolje ko vsako uspavalo, če si jo človek obesi okrog vratu...«

Nelle regioni, ove le incursioni aeree sono più violente e più frequenti, i Tedeschi hanno costruito comodi ricoveri per i bambini e per le madri profondamente sotto terra. In questi ricoveri, ove dormono tranquillamente di notte, i bambini sono curati da suore assistenti diplomate. Anche l'assistenza medica è a portata di mano. Le madri dormono in apposite camere, vicino ai loro piccini. — V krajih, kjer so letalski napadi posebno hudi in pogosti, so Nemci zgradili globoko pod zemljo udobna zaklonišča za otroke in matere. V teh zakloniščih prespe otroci noč nemoteno, nequejijo jih pa izsolane sestre negovalke. Tudi zdravniška pomoč je takoj pri roki. Matere spe v posebni spalnici v bližini svojih malčkov.

Nenavadna sposobnost rib

Nekatere vrste rib lahko barvo svojega telesa prilagode tlemi, na katerih živijo. Če na primer riba kambala živi v vodi s svetlim dnom, se bo prav kmalu še sama tako pobarvala. Tudi če so tla posuta s temnejšimi in svetlejšimi kamni se bo prilagodila.

Riba barvo tal zaznava z očmi. Dražljaj prehaja skozi oči v možgane, od tod pa v živčevje in barvne celice na koži, ki temu primerno reagirajo. Da to drži, so zoologi dokazali tako, da so kambali pokrili oči in jo preselili v vodo z drugim dnom. Tedaj je riba ostala prejšnje barve in se ni prilagodila barvi dna.

Uporaba morskega blata

Morsko blato, ki se ga posebno veliko nabere ob izlivih rek, je vsestransko uporabno. V zdravilstvu z njim zdravijo razne zunanje bolezni, včasih ga pa zdravniki priporočajo

celo za notranje zdravljenje. Poleg tega, da to blato uporabljajo za zdravilne kopeli in obloqe, pride posebno v prid tudi kmetu za gnojenje, včasih celo za gradnjo kolib.

Ren in Laba ob svojih izlivih na leto naplavita več milijonov ton tega blata in vsega ljudje s pridom uporabijo.

Ženske niso smele nositi čevljev

Nad okni starih egiptovskih hiš človek še danes lahko opazi pritrjene škrpce iz lesa ali kovine. To posebnost si je omislil egiptovski vladar kalif Hakim (996.—1021. po Kr.), ki je izdal zakon, po katerem ženske pod najstrožjo kaznijo sploh niso smele iz hiš. V istem času je pa zapovedal tudi vsem čevljarjem dežele, da pod smrtno kaznijo ženskam ne smejo prodajati čevljev.

Da so pa ženske vseeno lahko oskrbele svoj dom z vsemi potreb-

ščinami, so po mestu hodili posebni krošnjari in prodajali svoje blago. Ženske so imele na oknih pritrjene košare, ki so jih s pomočjo škrpcev spustile na cesto. Krošnjar, ki se je z vozom ustavljal pred hišo, je košaro napolnil z blagom, dobil svoje plačilo in odšel. Gospodinja je pa potem s pomočjo vrvi košaro spet potegnila na okno.

Tragedije v živalskem svetu

Neki lovec na krokodile je nekoč popisal boj med krokodilom in levom, v katerem je bil zmagovalec krokodil. Lev je zasledoval cebro in jo podil pred seboj. Žival je bežala in naposled prišla do obrežja. Lev ji je sledil v vodo, kamor se je zatekla, in jo zgrabil. A še preden se je mogel veseliti svojega plena, je planil nani krokodil, ga zgrabil za nogo in ga počasi potegnil pod vodo. Vendar tudi cebra ni ušla smrti. Komaj je krokodil končal boj z levom, se je polastil še cebre, ki je bila že tako brez moči.

ZIGRABLJENI PRINE

RISAL ROMAN IVAN * BESÉDLO PO NARODNI PRAVLICI PRIREDIL TONY TUCOMIR

29. Kralji pa se je nad takšnim bahskim govorjenjem še bolj razjezil in obsodil dečka na smrt na grmadi, če bi pes ne požrl treh mlinskih kamnov. Zapovedal je, zložiti veliko grmado in je sam pazil na to, da so jo pravilno zlaqali. Potem pa je ukazal pripeljati tri največje mlinske kamne; vsakega od njih so vleklj šlirje konji.

30. Anqelin je brez strahu gledal vse te grozne priprave. Ko je bilo vse končano, je stopil kralji predeni in mu rekel: »Zdaj naj pa tvoj pes pokaže, kaj zna!« Anqelin se je obrnil k psu in mu šepnil: »Da bi ti, moj kuža, le kamne tako lahko pospravil, kakor da bi bili trije kosci mesa!« In glej: pes je hlastnil po prvem mlinskem kamnu in ga požrl kakor bi mignil, nato pa še drugega in še tretjega...

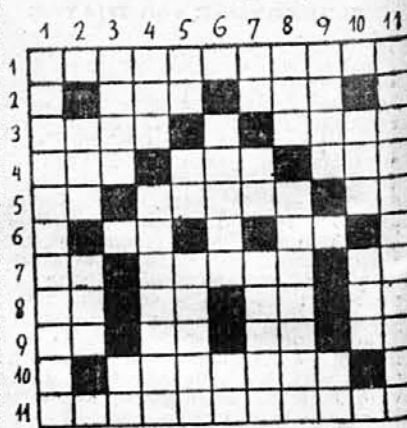
31. Kralji se je kajpada hudo prestrašil, in namesto, da bi Anqelinu odpustil, je rekel, da je čarovnik in da ga morajo že zaradi tega sežgati. Anqelin pa se ni dal ugnati. Rekel je kralju: »Vsakdo, ki je obsojen na smrt, ima pravico do poslednje besede! Vprašam te torej, kralji, ali bi hotel vedeti, kdo ti je ugrabil sina?«

32. Kralji je silno prebledel in šibko prikimal. Že ni več vedel, kaj se godi okrog njega, tako zelo ga je presenečilo Anqelinovo vprašanje. Anqelin je pa dejal: »Tu ga pošteil Pes bodi, kar si bil nekdanj!« Kralji je odrevenel izbulil je oči, in komaj lovil sapo, zakaj pred njim je klečal nezvesti vrtinar: »O, milostljivi vladar, odpusti!« je prosil. Nato je tresoč se povedal vso zgodbo: kako je prisluškoval romarjevi želji, da bi se po dvanaestih letih uresničila mlademu princu vsaka želja, kako ga je potem ugrabil speči materi, kako je odnesel Anqelina h grofici, kako ga je preizkusil in kako ga je hotel potem zapreti, pa ga je Anqelin spremenil v psa...

Dalje prihodnjé

? UGANKE

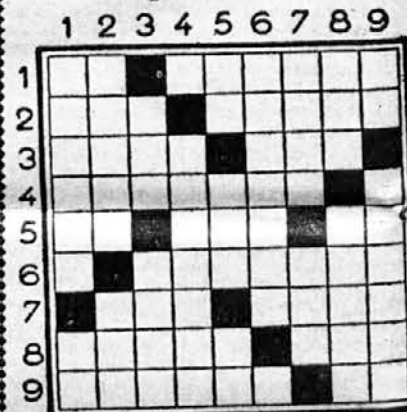
Prva križanka

Vodoravno: 1. Ženske jih radi obiskujejo. 2. Grški bog vetrov; del Ljubljane. 3. Prava stran; planet. 4. Turški fevdalec; vladar; morski sesalec. 5. Predlog; premožen ruski kmet ali ruski pest; kemijski znak za stroncij. 6. Pivo; drog. 7. Kemijski znak za srebro; nemški romantični pesnik (1781—1831); pamet. 8. Nikalnica; predlog; osebni zaimek; medmet. 9. Veznik; latinska kratica za »v letu Gospodovemu«; nemški on; osebni zaimek. 10. Mesija. »Maziljenje«. 11. Čigav je Buenos Aires?

Navpično: 1. Gora nad Kamnikom (1460 metrov). 2. Jarem; nositelj dedne osnove. 3. Otroci; utezna enota. 4. Očak, ki je preživel vesoljni potop; stavba iz brun, zapirnik, strelnica (množ.). 5. Romanski spornik; kemični znak za baker; francoski kipar-impressionist (1840—1917). 6. Kalijev aluminijev sulfat, sol, ki jo uporabljajo v barvarstvu in usjarstvu; kratica za starejši. 7. Medmet; egiptovski sončni bog; posedovati. 8. Pritok Morave; afriška dežela in kolonija (največ dežja). 9. Očanee; dva ista soglasnika. 10. Mačka; čutilo. 11. Orodje, priprava, sredstvo (iz lat.).

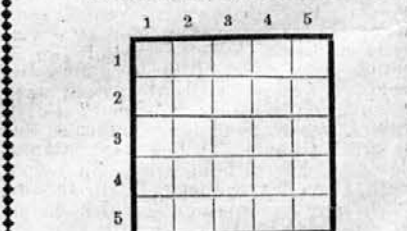
Druga križanka

Vodoravno: 1. Dva ista soglasnika; delavnik. 2. Preprosto orožje; nahod, prehlad, vnetje sluznice. 3. Svodi; početnik semitov. 4. Vojna ladja. 5. Ital. spornik; čut; grška črka. 6. Vrh v Julijskih Alpah (Mangartska skupina). 7. Tolšča; glagol zaznavanja, ki je za nas v sedanjiku, a Cezar ga je izrekel v preteklem času. 8. Nežen, mehke; evropski veletok. 9. Pogonsko sredstvo; predlog.

Navpično: 1. Klorova spojina; kemijski znak za rubidij. 2. Način sredobeznega razsvetljanja; japonsko oporišče na sev. Novi Gvineji. 3. Jerbas, oprtnik; angleški Janez. 4. Azijec. 5. Narobe je časovni veznik; francosko mesto in trdnjava (kakor se izgovarja, nam pa pomeni glagolsko obliko); vprašalnica. 6. Zdravnik, ki je prvi opisal obolenje ščitne žleze, t. j. golšo in se zato po njem imenuje (1799—1854). 7. Oče v naših vzvodnih narečjih in v rusčini; izvir, vrelec. 8. Krajevni prislov; pravilen, v redu potekajoč. 9. Ploskovna mera; dlaka, las.

CAROBEN KVADRAT

A A A A A 1. jed
A A A E I 2. turški sultan
I K K L L 3. bojišče (dvoj.)
M M N N O 4. prekop
R R T T U 5. hunski kralji

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: vodoravno: 1. agronom, Anu. 2. Zois, Matjaž. 3. iss (= m'iss), nagrađa. 4. Palermo, el. 5. polir, asp. 6. odev, late. 7. noč, kamin. 8. es, ruševce. 9. spon-dej, tir. 10. Mekong. 11. Oto. Oakland. Navpično: 1. Azl, povsem. 2. gospod, spet. 3. risalen, oko. 4. os, Livorno. 5. ner, sudno. 6. Omar, šega. 7. magna, kej. 8. Troglav, zl. 9. aja, pametna. 10. made, Tician. 11. užaljen, rod.

Stopnice: g. go, log, Olga, Volga, voglar, Troglav, Troglav.

Številniki: ključ: govnač; trebuch. Zelezo, De mas, kij. — Marsikdo razlaga deset dobrih ljudi z zagovarjanjem enega slabega človeka.

»Kakšno bridko razočaranje za Mrs. Grayevo, če se bom poročila s Howardom, namesto da bi se zadržala s plinom ali končala pod udarci surovega moža,« je mislila, ko si je za poslednjih pet in trideset centov kupovala vstopnico za kino.

Druge jutro je Dafna zgodaj vstala, vendar ne bolj zgodaj kakor Mary. Ko je namreč prišla v hotel »Ambassador«, da bi vzela ček in ga vnovčila, potem pa poslala v drugi hotel po kovček, jo je Mary že čakala v hotelski veži.

»Oh, saj ste tukaj,« je vzkliknila. »Ko so mi prej rekli, da vas ni, sem že za trenutek posumila, da ste se mi mislili izmuzniti. Vendar sem si rekla: ne, tako inteligentno dekletce s takšno bodočnostjo ne bo storilo takšne neumnosti. Zato sem potrpežljivo čakala.«

Vsaka beseda iz njenih ust je prikrita grožnja, je pomislila Dafna. Vendar ni videla poti, kako bi se odzvala te pijavke v človeški podobi. »Dobro,« je vzdihnila. »Najprej moram stopiti gor po ček. Počakajte me tukaj.«

»Če vam ni neljubo, bi rajši šla kar z vami,« je odgovorila Mary.

»Rada bi vedela samo nekaj,« je vzkliknila Dafna. »Ali ste verjeli svoji materi, kako bi se res rodila? Zdi se, da ste tedaj človeštvu vendarle še nekoliko bolj zaupali kakor danes!«

Mary ni ničesar odgovorila in je molče šla za Dafno k dvigalu.

Ko sta korakali po hodniku proti Dafnini sobi, sta zaslišali s tiste strani velik vik in krik. Med vpitje se je mešalo histerično ihtenje. Ko sta prišli bliže, sta videli, da so vrata v sobo na stečaj odprta. Dafna je vstopila, Mary je pa obstala na pragu, trdno odločena, da jo bo takoj popihala, če so odkrili Dafnino sleparijo in bi se Dafna znašla v nerodnem položaju.

Hotelski ravnatelj in še neki tujec sta stala sredi sobe in kričala na mlado sobarico, ki se je bila sredi sobe zgrudila na tla in bridko jokala. Šele ko je Dafna izpregovorila, sta opazila, da niso več sami.

»Kaj za božjo voljo se je pa tu zgodilo?« je vprašala.

Ravnatelj se je obrnil in se opravičujoče priklonil.

»Obupan sem, da se je utegnilo kaj takšnega zgoditi, kar ste gost našega hotela,« je masleno dejal. »Kajpak bomo dekle takoj odpustili. Še nikoli se v tej hiši ni kaj podobnega zgodilo. Takoj vstani, pojdí v svojo sobo in pripravi svoje stvari za odhod,« je velel ihtecu dekletu. »Kaj se je vendar pripetilo?« je ponovila Dafna svoje vprašanje.

»To dekle smo zaslišali, prav ko si je hotela prilagiti nekaj vaše lastnine. Samo čujčnosti našega Mr. Nolana,« namignil je na gospoda, stojičega poleg, ki se je ob teh besedah poln zadošenja in ponosa priklonil, »se moramo zadovoljiti, da je ni popihala v eno vaših oblek in bogve s čim se vse.«

»Saj sem si jo hotela samo izposoditi,« je zahtevalo dekletce. »Krasti je hotela?« se je začudila Dafna. »Kaj je pa še vzela?«

»Mr. Nolan, poročajte vojvodinji, kaj se je zgodilo. Mr. Nolan je naš hišni detektiv,« je pojasnil Dafni.

Spet se je Mr. Nolan priklonil, se odkasli in pričel govoriti, počasi in pomembno.

»Videl sem, kako je to dekle prihajalo po hodniku,« je dejal. »Ker še ni dolgo pri nas in ker ne streže v tem nadstropju, se mi je zdelo boljše, da jo obdržim na piki.«

Za nekaj trenutkov je obmolnil in z odporom pogledal ihtecu sobarico.

»Kradoma se je dotihotapila do teh vrat in potrkala. Ker ni nihče odgovoril, je vtaknila ključ v ključavnicico in vstopila. Skril sem se zunaj in jo opazoval. Čez nekaj minut se je vrnila. Previdno se je izmuznila skozi vrata in jih zaprla za seboj, čez roko pa ji je visela neka obleka. Šele tedaj je Dafna zagledala eno svojih popoldanskih oblek, vso zmečkano na postelji.«

»Oh!« je vzkliknila Dafna. »Nikoli nisem nosila te obleke. Ali ste prepričani, da je samo to vzela? Kakšna strašna zgodba!«

V zlati klotki

* LJUBEZENSKI ROMAN DANAŠNJEGA DEKLETA *

Nesrečna sobarica, še zmerom čepa na tleh, je jela ob teh besedah spet ihteti.

»Videl sem, da je moje nezaupanje upravičeno,« je nadaljeval Mr. Nolan. »Ko se je spazila po hodniku in prišla mimo mojega skrivališča, sem stopil k njej in jo potrkal po rami. »Kakor nalašč,« sem rekel. »Kaj pa to pomeni?« Najprej se me je hotela otresti, potem me je pa pogledala s pogledom, polnim krivde. Vojvodinja mi je naročila, naj odnesem to obleko v čistilnico. V soboto sem pozabila in zdaj moram pohiteti,« je rekla. »Lepo,« sem ji odgovoril, »toda kako da ti je vojvodinja to naročila, ko vendar sploh ne streže v tem nadstropju? Prosim, odgovori mi, toda brez laži, razumeš?« Tedaj se je čisto zmedla, vrgla obleko na tla in mi spet skušala pobeigniti.

Mr. Nolan se je vzravnil in se ponosno nasmešnil, najbrže ob misli, da je nekdo hotel pobeigniti njemu, Mr. Nolanu! »Odneseš bova tisto lepo v vojvodinjo sobo,« sem ji rekel, »toda pa odšla k hotelskemu ravnatelju. Videla bova, kaj poreče k tej zadevi!« Tedaj je jela jokati in mledovati in ni več nehala. Dospel nisva mogla z gospodom ravnateljem spraviti iz nje niti besedice. Sicer pa to tudi ni važno. Tatica je in mir besedi. Čisto navadna tatica!«

»Nisem tatica!« je zajokalo dekletce. »Hotela sem si jo samo izposoditi. Prav gotovo bi jo bila vrnila!«

»Ali ste prepričani, da ni ničesar drugega vzela?« je vprašala Dafna. »Mnogo stvari imam v sobi, ki niso pod ključem.«

»Nisem hotela krasti,« je ihtelo dekletce. »Mislim, da mi ne bi zamerili, če bi si jo za nekaj ur izposodila. Toliko oblek imate, zato sem si mislila, da za dve uri ali tri ene same pač ne boste pogrešili. Saj ne veste, kako je, če vsak dan vidite toliko stvari, ki bi jih rad imel — in nimam ničesar. Vi stopite v trgovino in jih kupite. Nič drugega nisem hotela, kakor da bi bila danes popoldne čedno oblečena. Toda vi tega ne boste razumeli.«

Dafnina jeza je bila že splahnela. Pozabila je na pomečkano novo obleko in je sočutno opazovala ihtecu dekletce. Kakor da ona ne bi mogla tega razumeti!

»Govorila bom z njo,« je rekla. »O, milostna, ne bo nič pomagalo,« je prepričevalno vzkliknil Mr. Nolan, »vendar lahko poskusite! Le oglejte si jo! Tudi jaz sem poskušal, pa nisem mogel spraviti iz nje niti ene same pametne besedice. Surovo je pograbila dekle za roko: »Vstani, če govori vojvodinja s teboj!« je velel. »Govorila bi rada na samem z njo in vas prosim, da vsi odidete iz sobe.« »Če vam bo delala kakšne težave, vedite, da stojim pred vrati!« je rekel previdni Mr. Nolan.

»Tudi vi, Mary, prosim,« je rekla Dafna, ko je Mary za obema gospodoma zaprla vrata.

»Zakaj neki bi se ukvarjali z njo?« je tiho vprašala Mary. »Naj gre z onima dvema in mir besedi. Zdaj imate pač svojo obleko in razen tega morava v banko, da vnovčiva ček.«

»Pojdite iz sobe in govorite z Mr. Nolanom,« je rekla Dafna. »Človek bi dejal, da spadata drug k drugemu.«

»Prav. Upam, da ne bo dolgo trajalo. V banko morava, ne pozabite!«

Dafna je zaprla vrata za njo. Nato je stopila k ihtecu dekletu. »Vstani,« je rekla. »In sedi na tale stol. Ničesar ti ne bom storila, torej se me nikar ne boj.«

Dekle jo je pogledalo s preplašenimi, objokanimi očmi. »Hotela sem si jo res samo izposoditi,« je ponovila in obupno zahtevala. »Sedi, nato se bova v miru vse pogovorili. Kako ti je ime?«

Počasi se je dekletce dvignilo s tal. Dafna jo je odpeljala k bližnjemu stolu.

»Fanny,« je rekla deklica.

»Kaj si hotela z mojo obleko, Fanny?«

Fanny je odkimala in se spet spuстила v jok.

»Saj je nisem ukradla,« je ihtela. »Samo izposoditi sem si jo hotela.«

»To že vem. Toda zakaj si si jo hotela izposoditi?«

»Popoldne imam sestanek z novim fantom. Edino prosto popoldne je in moj prejšnji fant me je pustil, ker sem bila preslabo oblečena.« Fanny je obmolnila in pogledala Dafno. Zdelo se je, da bo zdaj zdaj spet planila v jok.

»Razumem,« je rekla Dafna. »Hotela si narediti na novega dober vtis.«

»Da,« je rekla Fanny. Počasi je raslo njeno zaupanje do Dafne in za nekaj trenutkov je pozabila, da govori z vojvodinjo. »Dekleta so toliko vedela povedati o vas. In tista, ki vam pospravlja sobo, je pripovedovala, koliko oblek imate in kako bogati ste. In ko ni bilo drugih deklet, sem odšla v vašo sobo, da bi si ogledala te obleke. Ničesar nisem nameravala vzeti, prav res, da ne.«

»Vem,« je rekla Dafna. Uboga mala stvarca, je pomislila. Prav tako dela kakor jaz, samo z razliko, da sem jaz velikopoteznejša in spretnjša. »In dalje?« je prijazno vprašala.

»Nato sem zagledala to obleko. Tako lepa se mi je zdelala. Snela sem jo z obešalnika, stopila pred zrcalo in jo podžrla predse. Tako dobro se mi je podala. Mishla sem si: če bi

V 24 URAH

barva, pisara in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika aroke, ovrtnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

danes popoldne imela takšno obleko, bi se Phil gotovo zaljubil vame. Morda me bi celo zasnil — ko bi bila vendar tako gosposko oblečena.«

Dafna se je nasmešnila. O, kako dobro je poznala takšne misli!

»In nato sem mislila: če si jo bom samo za eno popoldne izposodila, je pač ne bo pogrešila. Dekleta so rekla, da se boste vrnili šele pozno popoldne. In jaz sem jo nameravala proti večeru, preden se vrnete, spet obeti v omaro. Bila bi pač zelo previdna, in bi pazila na obleko, da je ne bi pokvarila, tako da vi ne bi ničesar opazili. Vse bi se torej lepo uredilo, če me ne bi bili zaslišali.«

Dafna je molčala. Nje pač še niso zaslišali. Osleparila je več trgovin, ko je pod tujim imenom nakupila vse te obleke. Če jih ne bo mogla plačati, bo romala v ječo. Bila je na slabšem kakor Fanny, saj je delala velikopoteznejše in z večjim tveganjem. Fanny je tvegala samo svojo službo, ona je pa tvegala svojo svobodo. Primer uboge male Fanny, ki so jo zaslišali v tako nepravem trenutku, ji je zbudil vest, da se je sama nekoliko zmedla in vznemirila.

»In zdaj,« je spet zahtevala Fanny, »in zdaj sem ob službo in zraven nimam nobene poštene obleke za popoldne.«

»Ne bodi neumnica,« ji je rekla Dafna. »Ne boš ob službo in boš lahko te obleke oblekla danes popoldne, jutri popoldne in sploh vsako popoldne, če si to tako želiš. Tvoja je. Na, obesi si jo čez roko, toda ne mekaj je tako neusmiljeno, če hočeš, da boš lepa v njej.«

Fanny je pogledala obleko, ki ji jo je ponujala Dafna, in nato z začudenimi očmi zastrela v Dafno.

»Ali resno mislite?« je zašepetala.

»Kakopak! Mar je ne maraš?«

»Oooo,« Fanny je stisnila obleko k sebi. Nato je pa spet obupano pogledala Dafno.

»Toda on je še zmerom zunaj,« je rekla.

»Kdo?«

»Ta Mr. Nolan! Če bom stopila z obleko pred vrata, me bo takoj prijel, prav gotovo me bo prijel.«

»Ne — ne bo te. Šla bom s teboj. Pojdi!«

Dafna je stopila k vratom in jih odprla. Fanny je le počasi capljala za njo, pobožno nesoč obleko v rokah.

»Bil je samo bedast nesporazum,« je rekla Dafna Mr. Nolanu in hotelskemu ravnatelju. »V soboto nisem mogla priklicati svoje sobarice; ko sem slučajno zagledala to malo na hodniku, sem jo poklicala v sobo in ji naročila, naj nekaj mojih oblek odnese v čistilnico. In nato sem vzela iz omaro to staro obleko in ji rekla, da jo lahko obdrži, če hoče. Tedaj je pa prišla na obisk neka gospa in mala je odšla brez obleke. Danes popoldne ima prosto in zato jo je hotela obleči. Ker me ni bilo tukaj, si jo je sama vzela. To je vse. Nihče ni ničesar kriv.«

Mr. Nolan je nezaupno in nejeverno poslušal Dafnino pripoved.

»Zakaj pa tega ni takoj povedala, ko sem jo vprašal?« je vzkliknil. Bil je užaljen v svojem dostojanstvu in je čutil, da ga ima vojvodinja za norca.

Dafna se je zasmejala.

»Preveč ste jo bili zastrašili. In kajpak ni bilo čisto prav, kar je storila — da je tako meni nič tebi nič vrnila v mojo sobo. Ni čudno, če se je pozneje tako prestrašila, da je rajši pustila obleko, kakor da bi vam razlagala tako dolgo zgodbo in pobeignila.«

»Skušala pobeigniti,« je popravil Mr. Nolan.

»Prav. Vsekako je zdaj spet vse v redu. Povedala sem ji, da je storila veliko neumnost, ko je prišla v mojo sobo, ko sem bila zdema. Tako je vam ni več treba vzeti v roke. In prav lepo se vam zahvalim, Mr. Nolan, da ste tako vestno izpolnjevali svojo dolžnost in pazili na mojo lastnino.« Očarljivo se je nasmešnila presenečenemu detektivu in se vrnila v sobo. Če bi Mr. Nolan vedel resnico, je pomislila, je tudi jaz ne bi tako poceni odnesla.

»Le zakaj ste tako drago obleko podarili tej puncari?« je očitaloče vprašala Mary, ko je koj nato pripohala v sobo. »In če se že morate izkazati velikodušno, bi bila jaz prva, ki naj bi jo dobila! Zdaj pa hitro! Vzemite ček — v banko morava!«

Ne da bi trenila in brez kanca hvaležnosti je Mary vzela pet sto dolarjev, ki jih ji je odšla Dafna.

»Ne pozabite,« je še rekla, »vse, kar boste se dobili, si bova razdelila na pol. In če vas bom zaslišala, da me nameravate opehariti!«

Uthnila je, vedoč, da ji ni treba stavka dogovoriti.

»Zakaj neki še ne greste?« je s studom vprašala Dafna. »Dobili ste svoj denar, ali ne? Drugega nimam za vas!«

»Kdaj pa kdaj se bom spet oglašila,« je objubila Mary. »In razumete — nikakršnih neumnosti!«

Naposled je le odšla. Dafna je plačala svoj račun v hotelu »Comodore« in se vrnila v »Ambassador« da počaka, kdaj ji bo telefoniral Howard.

X

Nekaj dni je minilo, ne da bi se bilo kaj pomembnega zgodilo. Howard je bil vsak dan pozornejši in ljubeznivejši in Dafna je slutila, da jo bo prav kmalu zaprosil za roko. Obsipal jo je s cvetličnimi in knjigami in Dafna, ki po navadi ni imela bogve koliko denarja, si je pogosto zaželela, da bi bila njegova darila primernejša za prodajo ali zastavljalnico.

Howard je vedel, kaj dela. Če bi si bil želel Dafno samo za ljubico, bi ji poklanjal dragulje, ker je pa upal, da bo kdaj njegova žena, ji je pošiljal cvetlice.

Dafna je imela polne roke dela. Newyorčani niso pozabili svoje slavne gostje in tako je dobivala vsako jutro tucete in tucete povabil. Preden se je udeležila kakšne prireditve, slavnostne večerje ali čajanke s plesom, se je vselej posvetovala s Howardom. Dafna je dosegla s tem svoj namen; Howard se je čutil počaščenega, razen tega jo je po povsod spremljal. Kajpak so ljudje to opazili in v newyorških višjih krogih so si že jeli prišepetovati novice o bližnji zaroki zakrknjenega samca Howarda z očarljivo vojvodinjo Mayflower-skoo...

V resnici je bila pa Dafna razočarana nad svojim novim življenjem. Predstavljala si je bila, da bo lahko čez noč skočila iz svojega sivega in bognega življenja v drugo deželo, v deželo zlatih sanj, v deželo pogrobnih romanov. Upala je, da bo srečala tam same zanimive, bistre in duhovite ljudi. Bilo je pa čisto drugače. Ljudje, ki jih je dotle v tako imenovani »višji družbi« spoznala, so se ji zdeli brez izjeme izredno dolgočasni. Pogosto je opazila, da so neizobraženi, da sploh ne znajo govoriti, še manj pa poslušati, in da niso prav nič boljši od ljudi srednjega stanu. Bili so papirnati ljudje, podobni lutkam, ki jih suče nevidna roka... Z obžalovanjem je pomislila na Mrs. Grayevo in na Marka. Ta dva sta bila človeka, človeka z dušo in telesom in čisto drugačnega kova kakor figure newyorških gornjih desetih tisocev.

Neko jutro — bilo je kakšna dva tedna, odkar je bila osvojila New York — je stopila Dafna iz dvigala v hotelsko predvežje. Nekaj se mora zgoditi, in sicer takoj, je pomislila. V žepu je imela komaj še deset dolarjev, dolgovala je hotelu ogromno vsoto za stanarino in je bila prepričana, da ji bodo trdke kmalu jele pošiljati račune za neštete obleke, klobuke, čevlje in modne drobne stvari, ki se je bila z njimi tako dobro založila. Edina rešilna bilka se ji je zdel Howard, toda ta še zmerom ni prišel z besedo na dan. Sama ni vedela, zakaj je bila tega na tihem kar nekoliko vesela. Če bo pristala na njegovo snubitev, bo to pomenilo, da je podrla za seboj vse mostove in da nikoli, prav nikoli več ne bo smela upati v Markovo odpustanje...

Ali bo pa življenje brez Marka sploh še življenje in ne samo bomo životarjenje kljub bogastvu, kljub najlepšim oblekam in kljub brezdelju? Že zdaj ga je tako pogrešala. Prej, ko še ni bila ujeta v zlato klotek, ga je vselej lahko telefonski poklicala, če se je počutila osamljeno. Zdaj pa že skoraj teden dni ni govorila z njim. In če je bila odkrita, si je morala priznati, da se je kljub neštetim povabilom strahovito dolgočasila, ker ga že tako dolgo ni videla.

Razen tega jo je pekla vest, ker ga je bila pri zadnjem snidenju tako užalila. Zdaj jo je bilo sram, če se je spomnila svojih nepremišljenih besed, še bolj jo je pa bilo sram njegovega zaničevanja in njegove graje. In če se bo poročila s Howardom, jo bo to zaničevanje spremljalo vsopovsod, vse življenje!

Bila je že pri vrtilnih hotelskih vratih, ko je začutila, kako jo je nekdo nalahno prijel za roko.

»Dobro jutro, milostna,« je rekel prijeten glas tik nje. Dafna se je obrnila. Bil je Parker, tihotavec z alkoholom.

»Te dni sem mnogo bral v časopisih o vas,« je dejal. »Torej ste se vendar odločili, da ne boste takoj s svojo jahto odjadrali dalje. Kaj pa nameravate zdaj? Če utegnete, vas povabim na majhen prigrizek.«

»O, saj res — vi ste Mr. Parker,« je vzkliknila Dafna tako visokostno, kolikor je le znala. »Prav rada bi južinala z vami, pa ne utegnem. Sem že povabljena drugam.« Pogledala je na zapestno urico. »In še pohiteti moram, ker je že pozno.«

»Odpoveste in pojdite rajši z menoj,« ji je prigovarjal Parker. In še petaj je pristavil: »Saj bo samo v vaše dobro.«

Dalje prihodnje

HUMOR

V gledališču

Gospa Klepečulja sedi v gledališču in nestrno čaka, da se bo predstava začela. Naposled se ne more več brzdati in vpraša svojega soseda:

»Gospod, zakaj vendar orkester še ne začne igrati?«

»Zdaj šele ugašajo glasbila, gospa,« ji pojasni sosed.

»No, lep red,« se razburi gospa Klepečulja, »to bi res lahko doma opravili.«

Ljubezenski razgovor

»Kajne, Ančka, prva ljubezen je najlepša?«

»Da, Miha — a s teboj sem tudi srečna.«

Pri filmanju

Igralec: »V morje naj skočim? Kako bom pa spel na suho prišel?«

Režiser: »To me prav nič ne zanima. Saj v tem filmu potem nič več ne nastopite.«

Logika

Nadobudni laneček vraša svojoq očeta:

»Očka, kaj se pravi kozla ustreliti?«

»Če lovec strelja na kozla, pa ga ne zadene, je kozla ustrelil.«

Škotska

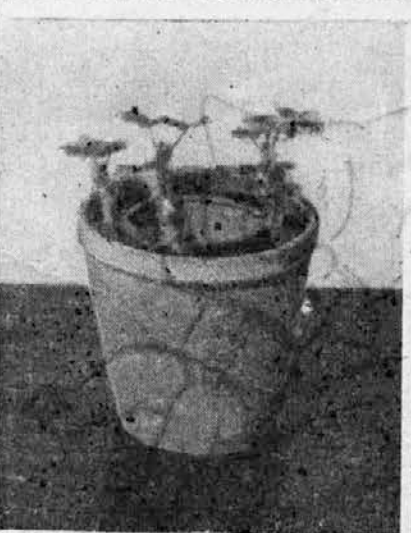
Kadar škot komu piše za god ali rojstni dan, mu hkrati vošči: »Da božič in Veliko noč. Tako prihrani pri znamkah.«

VZGOJA CVETLIC S POTAKNJENCI

Mnoge cvetlice lončnice ne naredi semena, pa tudi tiste, ki ga zarode, raje vzgajamo s potaknjenci, zakaj ti so podobni v rasti in cvetenju maternim rastlinam, med tem ko se iz semena vzgojene po večini izprevečejo. Tudi se je pokazalo, da nekateri (mačke, verbene, lobelije) boljše cveto vzgojene iz potaknjencev. S tem se tudi izognemo izrodov in nam je dana prilžnost, da odbiramo takšne, ki so nam po barvi, rasti in cvetenju najljubše. Lastniki rastlinjakov razmnožujejo cvetlice v vsakem letnem času, ljubiteljem cvetlic pa to delo uspeva samo v toplem letnem času, pa je tudi ta čas večja množina potaknjencev na razpolago.

Za sajenje pripravimo pri večini cvetlic potaknjence tako, da jih na spodnjem koncu tik pod členkom gladko odrežemo. Liste, kolikor bi jih prišlo v zemljo, odstranimo. Prav tako odrežemo nekaj listov višje, če jih je preveč, ali če so preveliki (pelargonij). Pri tistih, ki izpuščajo sok na rami (oleander, figovci) izperemo rane v vodi, predno jih posadimo. Takšne, ki vsebujejo obilo vode (soka), narežemo en dan prej, da jo izhlapijo (vodenke, pelargonije). Potaknjence kakor, ki so zelo vodeni, sušimo teden dni pred sajenjem. Potaknjence nageljnovečr pripravimo najboljše, da jih odčesamo iz cvetnih stebelc, ne da bi jih gladko zarezali na spodnjem koncu. Spodnje liste na odstranimo. Najrajši se pa primejo zlasti

daljši potaknjenci nageljnovečr, če jih na sredi pretrgamo. Tako zadobimo iz enega dva, oba boljša, kakor celi nepretrgani. Razpolovljenice spodnjeq člena na potaknjencih je nepomembno za uspeh, kakor tudi v fa prerez vlaganje jecmenovega zrna,

Pelargonije v kolobarju

kar tu in tam delajo v zmožnem mnenju, da podeli žitno zrno korenine potaknjencev.

Beqonije, sansevire in gloksimie pomnožujemo tudi z listi in z deli listov. Del begonijevca pečla vtak-

nemo v zemljo tako globoko, da leži list v posodi na zemlji. Zaradi mirne stoji obdelimo list še s kamenčki. Če na listu pretržemo žilice povsod tam pred razdvajanjem, je še boljše. Tudi če razrežemo list na več delov, da je amajši li deli razdvajanje žilic in jih posadimo, pridobimo še več sadik. Zahvalno pa po malem, da mi zemlja blafna in pazimo, da lista ali delov listov ne zmočimo. Posodo pokrijemo s steklom in jo postavimo v senco. Kadar koli se pojavi rosa na steklu, ga obrisemo, da ne kaplja na nasad, ki bi vsled tega zgnil. Čez dva do tri tedne se pojavijo mlade rastlinice, da jih lahko posadimo v posamezne lončke.

Vse vrste potaknjencev sadimo v lahko zemljo. Na tri dele humozne zemlje primešamo en del izpraneq rečneqa peska. Koristno je, če površ zemlje nasujemo še dva do tri cm debelo plast peska. Pesek varuje potaknjence pred gnilobo in prepušča zrak nižje deli v prid tvorbi korenin.

Potaknjence sadimo plitvo, toliko da ravno ne popadejo ob zalivanje. Na spodnjem delu naj segaajo do zemlje ali le malo v zemljo preko pečene plasti. Če sta pesek in zemlja suha, kar bi oviralo sajenje, primerno navlažimo. Najrajše se primejo tisti potaknjenci v bližini lončnega stena, zato lo ob sajenju uvažujemo. Še boljše je, ako v večji, n. pr. 12 cm lonček postavimo polovico manjšega, torej 6 cm v premeru, ki mu pa odločno luknjico zamašimo s pečalnim voskom. Da prideta oba zornja roba v isto višino, vložimo pod mali lonček primerno množino zemlje, potem pa še napolnimo prazen prostor med

večjim in malim loncem. V tako narejen kolobar posadimo poljubne potaknjence. Tako pripravljen nasad prenesemo v senco ter v mali lonček nalijemo vodo. Vsled propustnosti lončevine prehaia iz malega lonca v kolobar in nižje v zemljo toliko vlage, kolikor je ravno potrebno. Od časa do časa dolivamo po potrebi vodo v mali lonček, da je vedno poln. Zalivanje kolobarja po tem postopku odpade.

Za potaknjence tistih grmov in polgrmov, ki se neradi primejo, pripravimo lonček brez odločne luknje. Na dno vložimo 1/3 posode debelo plast zemlje, vrhu pa dolijemo do polovice posode čiste vode ter noter porinemo potaknjence. Gorenji deli potaknjencev morajo biti nad površino vode. Nekateri take toleandri, bršljan, aukuba, figovci) tudi vlagamo v male stek

Oznanilo ljubezni

Se nikoli ni bilo toliko živčnih in nezadovoljnih ljudi kakor zdaj, še nikoli toliko skrbnih zakonov, nejevolje, nevednosti in prepirljivosti. Vsakdo išče vzrok svojemu neugodju zunaj sebe, v svoji okolici, v neurejenih razmerah, toda le malo kdo se spomni, da bi ga poiskal sam v sebi. In prav majhna peščica je tistih, ki so spoznali, da nam manjka ljubezni, ljubezni do vsega lepega, dobrega, ljubezni do bližnjega, do slobrnega živga bitja in do narave. O vseh teh problemih je madžarski zdravnik za živčne bolezni dr. F. Volgyesi napisal s kleno in zrelo besedo knjigo: "Oznanilo živčnemu svetu". Dokazuje nam, da je naša neurejenost po navadi posledica napačne vzgoje, pomanjkanja samobvladovanja, sebičnosti in nevednosti. Ne zanimajo nas toliko opisi raznih bolezni, toda prav gotovo bo za vsakogar koristno, če prebere oznanilo, ki jih je ta modri mož napisal na koncu svoje knjige za starše, za zakonce, za mlade in za zrele ljudi. Namesto uvodnika bomo odslej kdaj pa kdaj dali besedo temu zdravniku, ki je svojo knjigo napisal v prijaznem, da pomaga trpečemu človestvu.

Sarka

Oznanilo staršem

*Menda ne bo odveč, če vam pravim, da ljubite svoje otroke. Vendar ne smem pozabiti poudariti, da to še ne pomeni, naj bi jih pretirano razvajali. Predvsem jim pa ne kazite svojih čustev.

Ni važno, da za svoje otroke vse žrtvujete, važno je, da jih vzgajate tako, da bodo mogli tudi brez vas srečno in samostojno živeti.

Vaša dolžnost je, da vzgajate otroke k sreči, zadovoljstvu, ljubezni in duševni harmoniji. To je več vredno kakor sta vredni dola in diploma — kajti ti dve dobroti sta minljivi — prej naštetje dobrine pa ne deminjuje. Poznal sem marsikatero dekle, ki je prav zaradi svoje dote bila nesrečna in tudi marsikatega mladeniča, ki je po končani diplomji shiral za jetiko, ali pa postal hudo živčen zaradi pretiranega študija.

Vzgajajte svoje otroke v vedrem smehu in hkrati sami sebe k mirnemu, discipliniranemu duševnemu življenju!

Ne želite si, da bi bili vaši otroci "čudežni otroci", zakaj po navadi prav ti ljudje pozneje slabo končajo. Pretirano častihlepje je v vzgoji prav tako nevarno kakor popolna otopelost. Pogosto pretirana častihlepje staršev pokvari ali uniči otrokovo življenje.

Kadar bi vas utegnili zapeljati kakšni visokoleteči častihlepni načerti, pretehtajte, ali ne bodo vaši otroci srečnejši kot povprečni, toda zadovoljni, zdravi in duševno urejeni ljudje kakor pa, če jih boste vzgajali v neka nenavadna bitja, ki si pozneje le težko najdejo mesto v človeški skupnosti.

Največji udarec za otroško dušo je razočaranje nad svetim nimbom staršev in odraslih sploh.

Pazite, da vaši otroci ne bodo priča kakršnega koli nesporazuma ali celo prepira med vami in vašim zakonskim drugom.

Nikoli brez vzroka ne kregajte in ne strašite otrok. Nikoli jim ne grozite s kaznijo, temveč jih kaznujte sproti, kadar so potrebni. Dobro vzgojen otrok — rekel bi pravilno vzgojen — uboga brez kazni, pa tudi brez obljubljenega darila.

Glavno pravilo prave vzgoje je: zatrimo slabe navade že od početka. Stavimo to mimogrede, neopazno in le v izjemnih primerih z nekaj več energije, toda nikoli s silo.

Ljubezen, neskončna, neizčrpna ljubezen je edina čarobna palica prave vzgoje.

Neka mati je nekoč vprašala Rousseauja, kdaj naj prične vzgajati svojega sinka. »Koliko je pa star?« jo je vprašal Rousseau. »Eno leto,« je odgovorila mati. »Torej pohitite, da nadomestite zamujeno, ker ste leto dni že zamudili,« se je glasil odgovor.

Vzgajajte, disciplinirajte svoje otroke že od rojstva, in od prvega početka vtisnite v njih dušice modri nauk: Zadovoljstvo z veseljem in samim seboj naj ti bo najvišji cilj.

(Ti trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Preprosti poletni kostim iz svetlosive volne. Na sedelcu, rokavih in žepih ima prešite robčke. — Staro temnomodro obleko prenovimo z belim platenim pikejem ali sviljo. Životek lahko ukrojimo posebej, podobno kakor bluzo. Zapičemo jo z drobnimi belimi gumbi. Bolero ima prav tako velik ovratnik kakor bluzo. — Tretji model nam kaže svetlorjav kostim iz šanlunga. Na vseh žepih ima izvezeno razne motive s prejšjo iste barve kakor je obleka. Zanimive so rokavice, ki so dvobarvne. Zgornji del rokavic je izvezen iz iste barve kakor je obleka, spodnji del je pa temnorjav, kakor torbica, ki je tudi iz blaga.

volji lahko venomer izpreminja svojo obleko, niti ne omenimo.

Opazujte sobno muho, kako vneto si z obema sprednjima nožicama drgne svoj rileček. Od nje smo se naučile ščetkati trepalnice in obrvi in reči ustnice! Pa jo vprašajte, če ne verjame!

Race si maste perje, da jim vlaga in mokrota ne prideta do živca. Podobno si pomagamo tudi me. Vrhoma si v kožo različne kreme, samo da obvarujemo svojo polt mraza, vo-

de in prahu. Zal je bila tu mati narava spel krivica. Pozabila je, da bi tudi me potrebovale varovalne maske, ki bi je ne bilo treba drago plačevati in bi se nanjo lahko zanesle.

Zenske, ki potrpežljivo in vztrajno vsak dan určajo kodre na glavi, me spominjajo na laboda. Tudi ta lepota med živalmi si spretno vsak dan uredi svoje perje in ne odneha prej, da ni sam s seboj zadovoljen.

Kaj pa neka rok? Živali so si pilile nohte že davno prej, preden so se ljudje spomnili, da je neka nohtov potrebna in bi bilo prijetno, če bi nanesli nas ta posel opravile mla-

de, za to izurjene gospodične. Debla dreves celo v živalskih vrhovih jasno pričajo o pilenju medvedih in mačjih nohtov.

Sploh so nas živali v marsikaterem pogledu prekosile. Kako prav bi ženski prišlo, če bi svoje nevsiljivo položene nohte lahko po mli volji skrla kakor mačka. Kako lahko bi jih potem uporabila v boju, ali celo pri odvijanju vijakov in podobno.

Mačka je sploh posebej iznajdljiva v marsikaterem pogledu. Le kdo se zna po globokem snu tako slikovito pretegovati in stegovati kakor mačka?

Zanesljivo si s čistilno kremo ne znate tako dobro očistiti obraza kakor mačka z golimi tačkami.

Ali znate tako prožno, lahko in elegantno hoditi kakor panter? Ali znate tako hitro, ljubko in brez posebnih pripomočkov umiti svoje otroke, kakor zna mačka svoje mladiče?

Prha je poglavje zase. Najbrže mislite, da si je prho omislil človek? Hudo se motite. Spomnite se slona in priznati boste morali, da se s svojim rilecem pač mnogo udobneje prha, kakor vi v svoji še tako udobni kopalnici. Poleg tega slon lahko svojo prho zmerom s seboj nosi, česar vi ne morete. Slon je, kar se prhanja tiče, pametnejši od nas. Nikdar se namreč ne bo močil s toplo, temveč zmerom samo z mrzlo vodo. Dobro ve, da je mrzla voda bolj zdrava kot topla!

Ce že govorimo o zdravju, moramo priznati, da si tudi na tem področju živali znajo bolje pomagati kot mi. Kadar se pes ne počuti dobro, teče na bližnjo trato in si med travami poišče par takšnih, za katere zanesljivo ve, da mu bodo uredile prebavo in mu dobro dele. Mi si kvečjemu pomagamo s kakšnim čajem, ki nam ga priporoča lekarnar, ali pa takoj tečemo k zdravniku. Sami le redko najdemo pravo zdravilo.

Med jedjo piti je nezdavno in vendar so se ljudje že grde navade oprijeli. Živali tega ne delajo. Lepo počasi požijejo svojo žrtev, ker nagoni slutijo, da bi jim škodovalo, če bi jedlo slabo pogrizle in na hitro pogoltnile. Tudi vegetarijanci med živalmi se držijo tega pravila. V miru pojedó svoj obrok hrane, potem pa počasi odidejo k bližnjemu potoku in se napijejo. Kdor tako je, bo ostal zdrav in se ne bo preveč odebil ali ste že kdaj videli, da bi bila srna ali divja mačka debela?

Zdaj pa še zadnji nasvet: kadar vas šef, ljubi sorodniki, ali kdo drugi le preveč razjezi, tedaj posnemajte kačo — in skočite iz koč!

● Porabni nasveti

Nikar ne pozabite shraniti ostanke raznih omak. Uporabite jih lahko pri pripravljanju razne zelenjave.

Slame iz starega stola nikar ne vrzite med smeti! Ali ste že pomislili, da lahko iz nje naredite ljubke pričke in podstavke za otroško sobo ali pa za kuhinjo. Izrežite poljubne oblike in obrobite s pisanimi trakom.

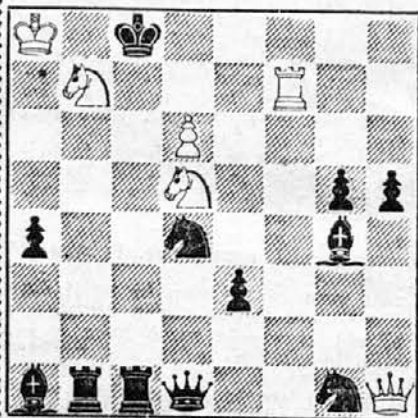
Stari zastori že jemljejo slovo. Trgajo se po sredi in na kraih. Zastor prerežite čez pol, nekoliko odrežite in imeli boste spet zastor nove oblike. Da pa zakričate razne zakrpane luknjice, pošijte zastor z raznimi ljubimi petlicami in trakci.

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 256

Sestavil C. Gavrilov

Beli: Kc8, Dh1; Tf7; Sb7, d5; Pd6 f6l.

Crni: Kc8, Dd1; Tb1, c1; La1, q4; Sd4, g1; Pa4, e3, q5, h5. (12)

Mal v 2 potezah

Dobre volje, slabe sreče.

Neodločena bitka

25. Damsko indijska obramba

Dr. Aliehin—P. Keres

Salzburg 1943.

1. d4, Sf6. 2. c4, e6. 3. Sf3, b6. 4. g3, Lb7. 5. Lg2, Le7. 1to je zdaj priljubljenejši in tudi močnejši kakor prejšnje Lb4+J. 6. 0-0, 0-0. 7. Sc3, Se4. (Šratiški boj za točko e4, ki je glavno oporišče črne zgradnje, saj drugače beli takoj potegne Dc2; dobro je tudi c5. Ker ta izmenjava skakačev predvsem črnu koristi, poskušajo beli v sedmi potezi Dc2, b3 ali celo Te1 in napetost je hujša.) 8. Dc2, Sxc3. 9. Dxc3, Le4. (Najvarnejše; gre tudi d6. 10. Dc2, f5. 11. b3, slabše pa je d5. 12. Se5 ali f5. 10. b3 itd.)

10. Se1 lali 10. Td1, d6. 11. Se1, Lg2. 12. Sg2, Sd7. 13. b3 itd., d5. (Novo; proti Euweju je Keres menjal: Lxq2. 11. Sxq2, c6 z enako igro. Veliki moštri tudi v odločitvah iščejo vedno novih poti, izboljšani in ovirani; kakor povsod, prav tako v šahu šele pridnost utre nadarjenosti pot do uspehov.) 11. f3, Lg6. (In že je dobila partija povsem nenavadno lice.)

12. Sd3, Sd7! (Dobro premišljeno, čeprav se nekaj časa zdi, da je napaka. Svetovni prvak se mora vreči na kmeta, sicer mu črni zaigra c5 z dobrim položajem. Toda Keresove figure bolje igrajo in kaj kmalu izsilijo izenačenje.) 13. cd5, ed5. 14. Dc6, Lf6. 15. Dxd5, Lxd3. 16. ed3, c5! 17. Le3, Te8. 18. f4, Tc8. 19. Le4 kmel je pač trenutno branjen, toda osrednji položaj belega je premalo trden, da bi ga mogel pod ugodnimi pogoji trajno obdržati; Keres zdaj spretno vse pomeni, cd4. 20. Lxd4, Sc5. 21. Dxd8, Tcxd8. 22. Lx16 (Aliehin ne mara kmelja ob raznobirnih lovcih: 22. Lxc5, bc5. 23. Tb1, Tb8. 24. b3, Ld4+). 25. Kh1, g6 in Kg7 oz. Kf8 in beli nikakor ne more uveljaviti kmela, ki ga ima na damskem krilu, več. Toda tudi zdaj se mu Keres hitro zmaže, qf6. 23. Tacl, Kq7. 24. Lf5, Txe1. 25. Txe1, Td5. 26. Le4, Sxe4. 27. Txe4 [27. de4, Td2. 28. a4, Td3 zavojski črni na vsak način kmela nazaj, Txd3. Remis.

Da bomo partijo bolje razumeli, je treba vedeti, da je bila odločilna za prvo mesto. Ker sta imela pred koncem oba enako število točk, je Keres moral pričakovati, da bo svetovni prvak vse preizkusil, da to poslednjo partijo dobi. Keres jo je pa taktično in psihološko dobro vodil ter Aliehinu ni drugace preostalo, kakor da je ugriznil v kislno remijevsko jabolko. Da bi pa Keres zaigral na zmago, bi bil vsekakor več kot fvegan. Kaj takega bi se morda edino rajni Lasker drznil, saj v takem položaju poln enakovredne šahovske sposobnosti in odličnega razpoloženja ne sme biti niti sledu o občutku o duhovni manjvrednosti, osebni podrejenosti. Dovolj je vedeti, da Keres Aliehina že dolgo ni zmogel, pač pa mu je večkrat podlegel. Kadar partije preigravamo, vse premalo mislimo in vemo o različnih okoliščinah in slučajnostih, ki vplivajo na potek in izid partije. Vendar pa ni zlepa primernejšega udeleževanja, kakor je šahovski, kjer bi mogli lepše opazovati vse znanje in notranje, zlasti psihološke vplive, vzroke in napake. Če je le kaj več zavednosti in dobre volje, moremo šah izvršno uporabiti kot vzgojno sredstvo. Seveda pa je treba iti na delo ne samo z vneto in resnostjo, temveč tudi z vso odkritosrčnostjo in resnicoljubnostjo, brez samodopadenja, brez nevoščljivosti. Tako se šele dvignemo do višje objektivnosti, ki nas nauči pravilne vrednotiti resnično življenje. V tem se odprva ena izmed nalog, ki jo lahko šah opravlja družbi v dobro.

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Rabarbarov zavitek

Kadar nimaš drugega sadja, da bi nadevala zavitek, lupi nekaj rabarbare. Zreži jo na majhne kose in praži na žlici masla ali masti tako dolgo, da je popolnoma mehka. Ohlajeni rabarbari primešaj žlico sladkornja, nastregnane limonove lupine in nekoliko marmelade. S tem nadevom namaži testo, ki ga zamesi iz enolitrove moke, kapljice olja, vode in soli, zvij in speci v namazani pekači.

D. F., Ljubljana

Kunec v papirni omaki

Ce gojiš kunce, jih kdaj pa kdaj tudi zakolješ, da z njimi posrežeš svoji družini. Namesto rižote, obare pripravi kunca v papirni omaki. Za omako e dovolj tudi manjši zajček. Hrbel in bederca osoli, opopravi in potresi s kumino. Tako pripravljeno meso speci na poljubni masčobi, da lepo zarumeni na obeh straneh. Ko je že na obeh straneh meso rumeno, ga položi na topel krožnik. Na masti pa zarumeni čebulo, potresi dobro žličko paprike in 2 do 3 žlice moke. To vse hitro prepraži in zalij s približno četrt litra mrzle vode ali juhe. Ko se omaka gladko zgošči, zalij s toliko vode kolikor potrebuješ omake, še nekoliko prevri in stres kunca, ki si ga med tem zrezala na kosčke, v omako. Ko je meso mehko, je jed gotova. Poleg dai krompir, riž, polento ali vodne cmoke. Poskusi tudi ti, in ne bo ti žal, ker bo šel zajček prav vsem v slast.

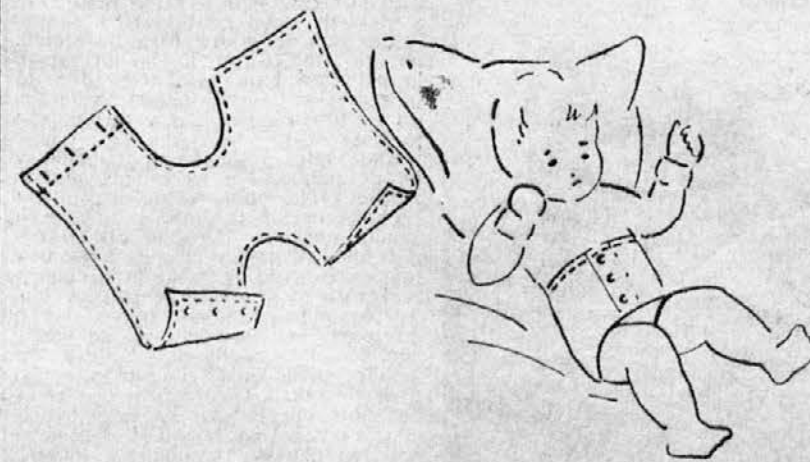
L. K., Ljubljana

Rižev štrukelj

Iz 30 dek enotne moke, 1 deke kvasa, polovice stepenega jajca, polovice žličke sladkornja, soli in vode zamesi testo. Ko ga dobro pregneš, ga pusti pol ure na toplem da vzhaja. Med tem pripravi nadev. 10 dek riža skuhai na mlečnem nadomestku. Ko je kuhan, ga ohladi. Ohlajenemu primešaj nastregnano lupino 1 limone, sladkor, malo cimeta, drugo polovico stepenega jajca in vanilijev sladkor. Na razvaljeno testo razmaži enakomerno kuhan riž, potresi z rozinami ali grozdjem, zvij v štrukelj in zvij v pri. Položi ga na topel prostor, kjer naj vzhaja eno uro. Vzhajan štrukelj kuhai v slanem kropu 20 minut. Kuhanega zreži na rezine, potresi s sladkorjem in zabeli. Tako pripravljen rižev štrukelj je zelo dober in izdaten, ker zelo naraste.

P. L., Dev. Mar. v Polju

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir. Znesek dvignete lahko takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinskega tednika«, Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Pošti predal 253.

Zelo pripravne hlačke za vašega malčka, posebno primerne zato, ker jih lahko sami naredite in pogosto likate. Ukrojene so tako, da otroka nikjer ne tišče in da se brez vsiljivega lepo oprimejo telesa. Zapiramo jih z gumbki, kakor vidimo na sliki. Poleti jih skrojimo in sešijemo iz tenkega platna, rožastega kretlona ali šifona, pozimi pa iz flanele. Tudi kvačkane ali pletene hlačke lahko pripravimo po istem vzorcu.